

13. MUUSIKA

- autorid ja interpreedid
- kirjastajad, salvestiste paljundajad, fonogrammitootjad
- kontserdikorraldajad
- festivalid
- muusikariistade valmistajad
- muud äriühingud

Ettevõtete ja organisatsioonide arv	:	403	ettevõtet ja organisatsiooni	
			(sh 3 riiklikku ja 3 munitsipaalset; 2007. a)	
Töötajate arv:		3 850	inimest	(2007. a)
Tulud:		2 097	mln kr	(2007. a)

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
LÜHIKOKKUVÕTE	4
13.1. PAKKUMINE	6
13.1.1. Ettevõtete ja töötajate arv	6
13.1.2. Muusika valdkonna koguturu maht	9
13.1.3. Valdkonna alagruppide iseloomustus	11
13.1.4. Väliskaubandus	31
13.2. NÕUDLUS	35
13.2.1. Siseturu tarbimismaht	35
13.2.2. Avaliku sektori huvid	40
13.3. ORGANISATSIOON JA POLIITIKA	41
13.3.1. Finantseerimine	41
13.3.2. Seadusandlik regulatsioon	47
13.3.3. Organiseeritus	48
13.3.4. Seosed teiste majandusharude ja tegevusvaldkondadega	49
13.3.5. Seosed teiste loomemajanduse sektoritega	51
13.4. HARIDUS	53
13.5. TUGEVUSED, NÕRKUSED, ARENGUVÕIMALUSED JA TAKISTUSED	55
13.6. ARENGUPROGNOOS 3-5 AASTAKS	57
13.7. EKSPERDID JA ÜMARLAUD	59
Lisa 13.1. Muusika valdkonna ja muusikaga seotud tegevusalade koodid Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK 2008) järgi.....	60
Lisa 13.2. Riigi rahaeraldused Kultuuriministeeriumi kaudu muusika valdkonnale 2007. aastal	61
Lisa 13.3. Muusikaerialad ja lõpetanute arv kõrgkoolides, rakenduslikes kõrgkoolides ja Tallinna Muusikakeskkoolis	62

SISSEJUHATUS

Muusika valdkonna kaardistamine on teostatud loomemajanduse vaatenurga alt, st peale valdkonna tuuma ehk loojate ja esitajate – heliloojate, interpreetide, ansamblite vms – vaadeldakse ka ettevõtlusharusid, mille tegevusala on kas täielikult või osaliselt seotud muusikaga, nt salvestiste tootmine ja müümine, kontserdikorraldus ja agentuuride tegevus, muusikaga seotud ürituste korraldamine, aga ka muusikariistade valmistamine ja erakoolide tegevus. Tihti peale on loojad ja esitajad ka ise oma tegevuse korraldajad, mis tähendab, et piiri ettevõtluse ja loomingu vahele pole alati võimalik tõmmata. Peale majandusliku kaardistamise antakse töös ülevaade hariduse omandamise võimalustest ja professionaalsete muusikute järelkasvu ulatusest viimaste aastate keskeriõppeasutuste ja kõrgkoolide lõpetanute näol. Muusikat luuakse alati kellegi jaoks, mis tähendab, et on olemas sihtrühm oma huvidega. Sellest tulenevalt kajastatakse töös elanikkonna huvi ja osalust muusikaelus.

Muusika valdkonna puhul tuleb arvestada, et ülevaatlik statistika puudub, seda ei kogu hetkel Eestis ükski organisatsioon. Valdkonna kohta saab äriühingute lõikes ükshaaval otsides andmeid Äriregistrist, mis aga nõuab väga ulatuslikku ja teadmistemahukat eeltööd. Takistuseks on, et Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK-i) koodid ei kajasta eraldi muusika valdkonda (vt lisa 13.1), mitmed äriühingud ei esita andmeid ja puudub ülevaade mittetulundusühingute tegevusest (aruandlus pole kättesaadav). Muusikatööstuse, kontserdikorraldajate, kontsertide ja helisalvestiste kohta ei kogu andmeid ka Statistikaamet, viimased andmed pärinevad aastast 2005 ja puudutavad ainult Eesti Kontserti. Statistikaamet plaanib siiski lähiaastatel muusikastatistika taastamist koostöös Kultuuriministeeriumi, autoriõiguse ja muusika valdkonna organisatsioonidega. Parem on olukord elanikkonna muusikahuvi ja -osaluse määratlemisel, kuna arvamus- ja sotsiaaluuringute firmad on teinud vastavaid küsitlusi (nt Emor, Saar Poll). Rahvamuusika ja huvitegevuse valdkonnas kogub andmeid Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus, mille andmekogust saab ülevaate mitmetest muusika valdkonna organisatsioonidest, kollektiividest ja isikutest Eestis, sh piirkondlikult, nt koorilaul, kontserditegevus, muu instrumentaalmuusika, muu vokaalmuusika, puhkpillimuusika, rahvamuusika jms. Andmeid esinemiste, kontsertide või ühingute/kollektiivide majandustegevuse kohta muusika valdkonnas ei koguta.

LÜHIKOKKUVÕTE

Eesti elanikud väärtustavad kõrgelt muusikat, muusikuid ja muusikasündmusi, mis avaldub elanike muusikaelus osalemise suures osakaalus – 62% 15-aastastest ja vanematest elanikest käis 2007. aasta jooksul vähemalt ühel kontserdil. Suur elanikepoolne huvi ja mitmekesine muusikaürituste pakkumine käivad käsikäes. Eestis tegutsevad muusika valdkonnas nii äriühingud, riiklikud organisatsioonid kui ka kolmas sektor arvukate mittetulundusühingute näol. Rahvusvaheliselt on Eesti tuntud eelkõige koorimuusika traditsiooni kandjana ning väljapaistvate süvamuusika heliloojate, dirigentide ja interpreetide maana. Loomemajanduse aspektist mõjutab muusika valdkond mitmeid majandusharusid alates tootmisest, turismist, teenindusest kuni infotehnoloogia ja tervishoiuni välja, kuid olemasolev statistika ei võimalda seda numbrites väljendada. Käesolevasse töösse ükshaaval kogutud andmed kajastavad peamisi äriühinguid, riiklikke kontserdiorganisatsioone ja muusikafestivale, kuid puudu on füüsilisest isikust ettevõtjate ja mittetulundussektori panus. Olemasolevate andmete põhjal käsitletakse valdkonnas tegutsevaid autoreid, interpreete, kirjastajaid, fonogrammitootjaid, kontserdikorraldajaid, festivale, muusikariistade valmistajaid, erakoole ning hulgi- ja jaemüüjaid (helisalvestised, muusikariistad).

Muusika valdkonnas tegutses 2007. aastal kokku 403 ettevõtet ja organisatsiooni, sh 397 äriühingut, 3 riiklikku kontserdiorganisatsiooni – Eesti Kontsert, Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Eesti Riiklik Sümfooniaorkester – ja 3 munitsipaalset kontserdiorganisatsiooni – Tallinna Filharmoonia, Pärnu Filharmoonia, Narva Linna Sümfooniaorkester. Hinnanguliselt oli valdkonnas hõivatuid kokku 3850. Muusika valdkonna kogutulu oli 2007. aastal ca 2,1 miljardit krooni. Muusika eksport oli tagasihoidlik ja koosnes välismaalt laekuvatest autoritasudest, mis 2007. aastal moodustasid 1,15 miljonit krooni, vähesest helikandjate müügist saadavatest tuludest, plaadilepingutest välismaaga ning muusikariistade ekspordist, mis 2007. aastal oli 47,1 miljonit krooni (klaverid, orelid). Süvamuusika ekspordipotentsiaali hinnatakse kõrgelt. Selle kujundavad rahvusvaheliselt tuntud heliloojad, dirigendid, koorid ja interpreetid, levimuusika osas üksikud ansamblid või solistid. Ekspordivõimaluste loomisega tegelevad valdkonnas suuremad kontserdikorraldajad (nt Eesti Kontsert, Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Tallinna Filharmoonia), liidud (nt Eesti Interpreetide Liit ja Eesti Jazzliit), vastavad ühingud (nt Eesti Pärimusmuusika Keskus, Eesti Muusika Infokeskus, Eesti Autorite Ühing) ja kultuuriesindajad saatkondade juures. Potentsiaali realiseerumine sõltub agentuuride, mäenedžeride professionaalsusest ja eelkõige rahalistest võimalustest – raha välisprojektide teostamiseks napib.

Valdkonna teenuste mahtu mõjutab tulevikus oluliselt Internet, digiteerimine ning majanduslangus. Digitaalsel kujul albumite müük Internetis suureneb ja plaadimüük väheneb. Kontsertide arv püsib samal tasemel või suureneb veidi – rahvusvahelise suundumuse kohaselt püütakse salvestamiste kõrval rohkem esineda. Majanduse madal konjunktuur võib kaasa tuua

väiksemate erakontserdikorraldajate kadumise. Üldise majandussurutise, palgakärbete ja suureneva tööpuuduse taustal on tarbijatel vähem raha kultuurielus osalemiseks, hinnatundlikkus ja valivus suurenevad. Festivalidest suudavad samal tasemel püsida pikaajalised, traditsiooni kandvad ja tuntud üritused nii süva-, levi- kui pärimusmuusika valdkonnas. Muusikaelu, sh loomemajanduse aspektist, elavdavad oluliselt XXV Laulu- ja XVIII Tantsupidu, Euroopa Kultuuripealinn Tallinn 2011, Eesti kultuuri päevad Prantsusmaal ja Nokia Kontserdimaja valmimine Tallinnas.

Tööhõive maht jääb tõenäoliselt samaks, kuid tööjõu vajadus muusika valdkonna sees on tasakaalustamata. Juurde on vaja häid spetsialiste, professionaale. Keskastme koolitustellimus võiks olla suurem. Probleem on noorte muusikutega, kes jätkavad kooliteed välismaal ega pöördu tagasi Eestisse.

13.1. PAKKUMINE

13.1.1. Ettevõtete ja töötajate arv

Äriühingute ja töötajate arvu määratlemiseks on tuginetud peamiselt Justiitsministeeriumi Registrite ja Infosüsteemide Keskuse Äriregistri andmetele. Eestis tegutsevad äriühingud on kirjas ja kodeeritud Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK) alusel.

Muusika valdkonna ja muusikaga seotud tegevusalade EMTAK 2008 koodid on järgmised:

tuumik tegevusalad

- 18201 – salvestiste paljundus, sh muusika vm helisalvestisega grammofoni- ja laserplaatide, helilintide paljundamine masterkoopialt (sisaldab ka helisalvestiste kirjastajaid, kes tegelevad paljundusega)
- 59201 – helisalvestiste ja muusika kirjastamine, sh masterkoopiate tootmine heliplaatide jm audiomaterjali jaoks
- 90012 – kontsertide lavastamine ja esitamine, muusikaline loometegevus jms
- 90021 – lavakunsti abitegevused (väljavõtt äriühingu haaval – muusikaga seotud äriühingud)
- 90031 – kunstialane loometegevus (väljavõtt äriühingu haaval – muusikaga seotud äriühingud)
- 93299 – muud liigitamata lõbustus- ja vaba aja tegevused (väljavõtt äriühingu haaval – muusikaga seotud äriühingud)
- 94995 – vaba aja veetmise, meelelahutuse ja kultuurilise tegevusega või huvialadega seotud ühendused ning huviklubid (väljavõtt äriühingu haaval – muusikaga seotud äriühingud).

seotud tegevusalad

- 32201 – muusikariistade tootmine
- 3319 – muude seadmete remont, sh muusikariistad
- 46431 – elektriliste kodumasinade hulgimüük, sh salvestusega heli- ja videolintide, CD-de ja DVD-de hulgimüük
- 4652 – elektroonika- ja telekommunikatsiooniseadmete ning nende osade hulgimüük
- 4743 – heli- ja videoseadmete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes
- 4754 – elektriliste kodumasinade jaemüük spetsialiseeritud kauplustes
- 47599 – muude mujal liigitamata kodutarvete jaemüük, sh muusikariistade ja nootide jaemüük
- 47631 – muusika- ja videosalvestiste jaemüük spetsialiseeritud kauplustes
- 85521 – muusika- ja kunstikoolitus

Peamisteks valdkonna koodideks on Äriregistris helisalvestiste ja muusika kirjastamine (kood 59201) ning kontsertide lavastamine ja esitamine, muusikaline loometegevus (kood 90012), ülejäänud koodid sisaldavad peale muusika veel teiste tegevusalade äriühinguid. Näiteks muusikariistade tootmise üldkoodi alt otsides (kood 322) annab register ettevõtete koondarvuks 32, millest 3 on tõesti muusikariistade tootjad, ülejäänud 29 aga hoopis kalandusega tegelejad. Tegelikult on muusikariistade tootjaid Eestis kokku 4. Muusika valdkonna ettevõtete ja töötajate arvu täpne määramine ei ole olemasoleva statistika põhjal võimalik. Samuti ei ole ainult Äriregistri koodidele tuginedes võimalik välja tuua muusika loomise ja esitamisega seotud ettevõtteid, mis moodustaksid sektori tuuma. Kaardistamine on seetõttu teostatud äriühingu haaval, tehes ka Äriregistrisse päringuid konkreetsete äriühingute kaupa, mitte EMTAK-i koodide kaupa.

Täpsemaks muusika valdkonna firmade arvu määramiseks koostas Eesti Konjunktuuriinstituut varasemate tööde, Kultuuriministeeriumi, Eesti Kultuurkapitali eraldatud toetuste ja Interneti otsingute põhjal valdkonna äriühingute nimekirja (osaühingud, aktsiaseltsid), kuhu kanti 397 ettevõtet. Päring Äriregistrist nimetatud ettevõtete kohta andis 2007. aastal muusika valdkonna töötajate koguarvuks¹ 893 inimest. Kuna aga kõik firmad ei avaldanud töötajate arvu ja instituudi koostatud äriühingute nimekiri ei pruugi olla täiuslik, võib tegelik äriühingutes hõivatute arv olla ca 1000 inimest.

Statistikaameti tööjõu-uuringu andmete põhjal (vt tabel 13.1) oli heliloojate ja interpreetide arvuks 2007. aastal 1200. Väikese valimi tõttu puudub tööjõu-uuringus info varietee-, restorani-, tänava- jm muusikute, lauljate, salvestiste paljundamise, muusikariistade tootmise, muusikariistade valmistajate ja häälestajate kohta. Vaba aja, kultuuri- ja sporditegevusega oli 2007. aastal hõivatud 19,4 tuhat töötajat, sh muusika valdkond (vt tabel 13.2). Eestis puudub täpne ülevaade muusika valdkonna mittetulundusühingutest, füüsilisest isikust ettevõtjatest ja vabakutselistest loovisikutest. Maksu- ja Tolliameti andmetel oli füüsilisest isikust ettevõtjaid vaba aja, kultuuri ja sporditegevuse valdkonnas kokku 2580, sh 3 seotud helisalvestusstuudio tegevusega, 10 etenduste või kontsertide lavastamise ja esitamisega, 38 vabakutselist. Muusikariistade ja salvestiste jaemüügiga tegeles 2007. aastal kokku 3 füüsilisest isikust ettevõtjat (vt tabel 13.3).

Tabel 13.1. Hõivatud heliloojad, interpreetid 2002–2008 (kolme aasta keskmised), tuhat

Tegevusala	2002-2004	2003-2005	2004-2006	2005-2007	2006-2008
heliloojad, interpreetid	1,4	1,3	1,3	1,3	1,2

Allikas: Statistikaamet, tööjõu-uuring

¹ Paljud firmad pole oma töötajate arvu Äriregistrile avaldanud. Seetõttu on arvestustes nende äriühingute töötajate arv lisatud hõivatute koguarvule eeldusega, et firmas töötab 1 inimene (antud põhimõttel on esitatud kõik muusika valdkonna alarühmade töötajate arvud alapeatükis 13.1.3).

Tabel 13.2. Loomemajandusega seotud tegevusaladel hõivatud tegevusala järgi 2003-2008, tuhat

Tegevusala	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Vaba aja, kultuuri- ja sporditegevus	20,8	18,7	17,3	19,8	19,4	16,9
sh muu meelelahutustegevus	8,3	7,0	8,1	9,4	8,6	7,0

Allikas: Statistikaamet, tööjõu-uuring

Tabel 13.3. Muusika valdkonnaga seotud tegevusaladel hõivatud füüsilisest isikust ettevõtjate arv 2005-2008, tuhat

EMTAK 2008	Põhitegevusala nimetus	2005	2006	2007
92	Vaba aja, kultuuri- ja sporditegevus	2499	2605	2580
92112	sh helisalvestusstuudiote tegevus	3	3	3
92311	sh etenduste, kontsertide lavastamine ja esitamine	3	10	10
92313	sh vabakutseliste kunstnike ja artistide tegevus	10	29	38
92340	sh mujal liigitamata meelelahutustegevus	-	1	3
92349	sh muu meelelahutustegevus	9	28	33
92720	sh mujal liigitamata vaba aja tegevused	-	-	1
92721	sh mujal liigitamata vaba aja tegevused	13	19	15
52453	Muusikariistade ja salvestiste jaemüük	3	3	3
	Kokku	2502	2608	2583

Allikas: Maksu- ja Tolliamet

Kultuuriministeeriumi muusika arengukava järgi oli Eestis 2003. aastal ilma Rahvusooper Estonia, Vanemuise teatri² ja muusikakoolide õppejõududeta hõivatud 576 professionaalset muusikut. Uuemad andmed kahjuks puuduvad, kuid ekspertide sõnul võib klassikalise muusika valdkonnas olla heliloojaid-interpreete ca 800-900, levimusika osas ca 2500 (siin sisalduvad hinnanguliselt ligikaudu pooled eelpool mainitud äriühingute töötajatest). Valdonna töötajate arvu määramine ei ole seega erinevate allikate põhjal täpne, kuid **hõivatuid võib koos äriühingute töötajatega kokku olla ca 3850** (ilma harrastusliku rahvamuusikata ja koolideta, mis ei ole äriühingud). Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse andmetel oli organisatsioonide (mittetulundusühingud, koolid), kus tegeletakse harrastuslikult muusikaga ja muusikaürituste korraldamisega kokku ca 1400, millest pooled olid koorid (vt tabel 13.4). Erinevaid kollektiive, mis ei ole juriidilised isikud, oli 2009. aprilli seisuga kokku ca 2000 ning nende juhendamise, organiseerimise vm seotud tegevusega hõivatud üksikisikuid ca 1700. Koondandmed on ligikaudsed, sest mitmed inimesed juhendavad mitut kollektiivi, ühe keskuse all võib tegutseda mitu kollektiivi jms. Hõivatud inimeste ja organisatsioonide suur arv näitab muusika valdkonna loovat potentsiaali ja traditsioonide järjepidevuse hoidmise taht.

² Teatrite tööhõive on kajastatud etenduskunstide valdkonna tööhõives.

Tabel 13.4. Rahvamuusika valdkonna organisatsioonide, kollektiivide ja hõivatute arv 2009

	Organisatsioonide arv, kus sellega tegeletakse	Kollektiivide arv (mitte juriidilised isikud)	Isikute arv
koorilaul	734	1370	968
kontserditegevus, sündmuste ja festivalide korraldamine (asutused, organisatsioonid, isikud)	48	5	91
muu instrumentaalmuusika	94	51	50
muu vokaalmuusika	173	298	167
puhkpillimuusika	145	133	109
rahvamuusika	192	190	333
kontserditegevusega tegelevad kultuuriseltsid	12	0	0
sündmuste ja festivalide korraldamisega tegelevad kultuuriseltsid	29	0	0

Allikas: Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse andmekogu

13.1.2. Muusika valdkonna koguturu maht

Järgnevalt on kokku võetud kogu muusika valdkonna turu maht. Koguturu mahu arvestuses on hõlmatud äriühingud, riiklikud ja kohalike omavalitsuste eelarvetest finantseeritavad kontserdiorganisatsioonid, festivalid ning Eesti Autorite Ühingu ja Eesti Esitajate Liidu poolt autoritele ja esitajatele makstud autoritasud. Äriühingute turu mahu määramiseks on kokku liidetud järgmiste Äriregistri koodide alla registreeritud muusika valdkonna firmade 2007. aasta müügitulu: 18201, 32201, 47631, 59201, 90012, 90021 (väljavõte), 90031 (väljavõte), 93299 (väljavõte), 94995 (väljavõte), 3319 (väljavõte), 46431 (väljavõte), 4652 (väljavõte), 4743 (väljavõte), 4754 (väljavõte), 47599 (väljavõte), 85521 (väljavõte). Kuna mitmete koodide alla registreeritud firmade põhitegevusala polnud seotud muusika valdkonnaga, on firmade hulgast tehtud väljavõte.

Muusika valdkonna äriühinguid oli 2007. aastal kokku 397 ettevõtet, millele lisandusid 3 riiklikku kontserdiorganisatsiooni – Eesti Kontsert, Eesti Riiklik Sümfooniaorkester (ERSO), Eesti Filharmoonia Kammerkoor – ning kohalike omavalitsuste eelarvetest finantseeritavad Tallinna Filharmoonia, Pärnu Filharmoonia ja Narva Linna Sümfooniaorkester. Kokku seega 403 ettevõtet ja organisatsiooni. Äriühingute müügitulu oli Äriregistri andmetel 2007. aastal kokku 894,3 miljonit krooni ja kasum 110,5 miljonit krooni. Riiklike kontserdiorganisatsioonide tulu moodustas 2007. aastal 189,3 miljonit krooni, festivalide müügitulu arvestuslikult 50 miljonit krooni ning autoritasud autoritele ja esitajatele 19,8 miljonit krooni. Koguturu mahtu ilma mittetulundusühinguteta võib ligikaudselt hinnata 1153 miljonile kroonile. Ekspert hinnangu alusel moodustab see ca 50-60% muusika valdkonna müügist. Seega võib eeldada, et muusika valdkonna kogutulu oli 2007. aastal 2097 miljonit krooni.

13. MUUSIKA

Muusika äriühingud tegelevad sageli mitme erineva valdkonnaga, kuid Äriregistri andmestik ei võimalda jaotada müügitulusid äriühingu mitme tegevusala vahel.

2007. aasta müügitulu alusel suurimad muusika valdkonna äriühingud on esitatud tabelis 13.5. Toodud 25 firma müügitulu moodustas 2007. aastal 563,6 miljonit krooni ehk 63% muusika valdkonna äriühingute kogumüügitulust. Piirkondlikult on suurimad firmad koondunud enamjaolt Tallinnasse.

Tabel 13.5. Muusika valdkonna suurimad äriühingud müügitulu alusel 2007. aastal

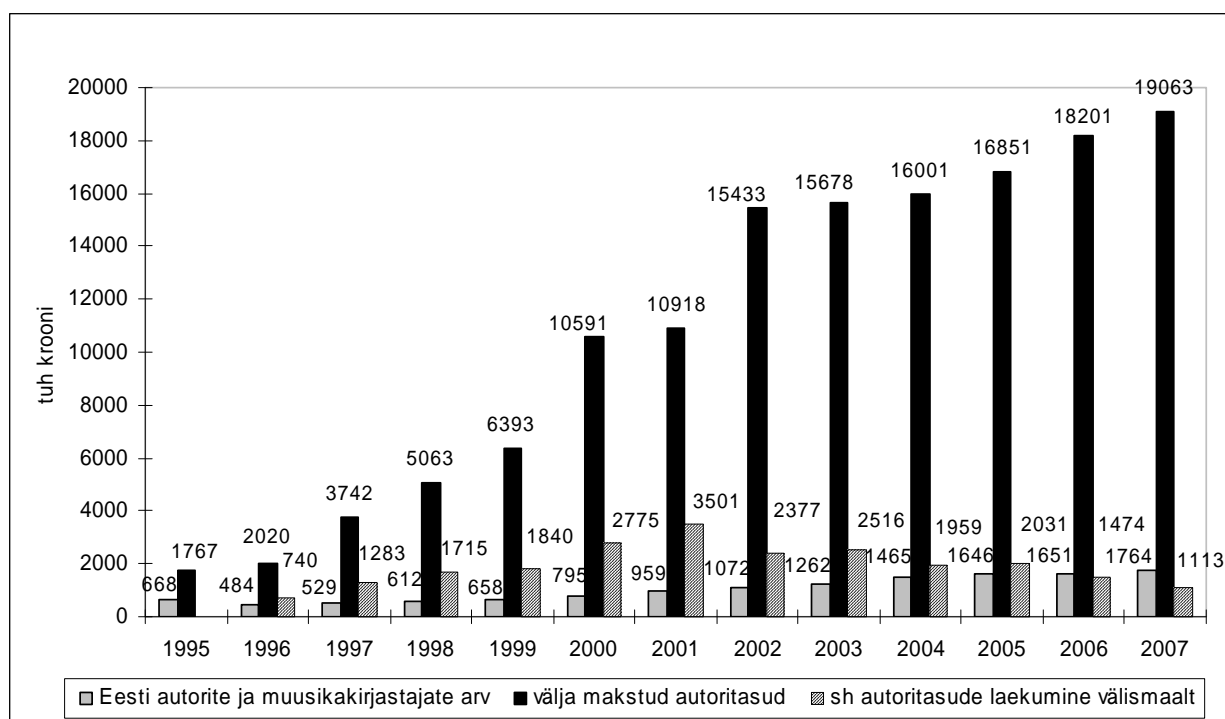
Ettevõtte	Müügitulu, tuh kr	Peamine tegevusala	Asukoht
Home Entertainment Group OÜ	67479	salvestiste jaemüüja	Harjumaa
Pedrobeat AS	56809	tootja, esindaja, salvestiste jae- ja hulgimüüja	Tallinn
BDG Music OÜ	54824	kontserdikorraldaja	Tallinn
Baltic Disc AS	50615	salvestiste paljundaja	Harjumaa
Estonia Klaverivabrik AS	43235	muusikariistade tootja	Tallinn
BDG Meelelahutuse AS	37839	kontserdikorraldaja	Tallinn
Lasering OÜ	27341	salvestiste jaemüüja	Tallinn
IS Music Trading OÜ	24350	muusikariistade jae- ja hulgimüüja	Tallinn
Stanford Music OÜ	22058	muusikariistade jae- ja hulgimüüja	Tallinn
Digibox OÜ	20350	salvestiste paljundaja	Tartu
Muusika Ladu OÜ	18046	salvestite hulgimüüja	Tallinn
PVX AS	17906	muusikariistade jae- ja hulgimüüja	Pärnu
Estonian Artist Agency OÜ (Eesti Artistide Agentuur)	15138	salvestiste tootja, jaemüüja	Harjumaa
Helisalv OÜ	11134	salvestiste jae- ja hulgimüüja	Tallinn
Music Center Pro OÜ	11098	helitehnika müük ja teenused	Tallinn
Hitivabrik OÜ	9955	salvestiste tootja, kirjastaja	Tallinn
Orbital Vox Stuudiod OÜ	9333	helisalvestusstuudio	Tallinn
R Music OÜ	9170	muusikariistade jae- ja hulgimüüja	Tallinn
ArtMusic Kontserdiagentuur OÜ	9060	kontserdikorraldaja	Tallinn
Videoleader OÜ	8880	salvestiste jaemüüja	Tallinn
Bulldozer OÜ	8788	kontserdikorraldus	Tallinn
MGB OÜ	8043	salvestiste jaemüük	Narva
Baltic Music Productions OÜ	7685	kontserdikorraldaja	Tallinn
Epe OÜ	7376	salvestiste hulgimüüja	Tallinn
Balti Kontsert OÜ	7074	kontserdikorraldaja	Tallinn
Kokku TOP 25	563586		

13.1.3. Valdkonna alagruppide iseloomustus

Autorid

Muusika valdkonna autorite kohta omab küllalt esinduslikku infot Eesti Autorite Ühing (EAÜ), mis loodi 1991. aastal. 2009. aastal oli muusika valdkonna nimekirjas 2593 autorit (sh ka juba elust lahkunud, kelle autoriõigusi ühing kaitseb). Eesti Autorite Ühingu liikmetest autorite ja muusikakirjastajate arv, kellele või kelle pärijatele ühing autoritasusid välja maksis, on alates 1995. aastast oluliselt kasvanud. Kui 1995. aastal maksti muusikateoste kasutajate poolt laekunud autoritasusid välja 668 autorile summas 1,8 mln krooni, siis 2007. aastal juba 1764 autorile summas 19,1 mln krooni (vt joonis 13.1). Autorite arvu ja autoritasude kogusumma kasv on autorikaitseorganisatsioonide töö tulemus, mis loomemajandust silmas pidades näitab valdkonna elujõulisust. Kuna erinevate tasude kogumisega tegelevad peale Eesti Autorite Ühingu veel Eesti Esitajate Liit ja Eesti Fonogrammitootjate Ühing, siis on tegelik muusika valdkonda tagasisuunatud raha hulk ülaltoodust suurem.

Joonis 13.1. Eesti Autorite Ühingu poolt väljamakstud honorarid, autorite arv ja autoritasude laekumine välismaalt 1995-2007

Allikas: Eesti Autorite Ühing

Ühing kogub elava esituse kohta käivates arvestuslehtedes ja repertuaariaruannetes infot kontserdi või ürituse korraldajate, piletitulu, esinejate, teoste heliloojate, tekstide autorite, tõlkijate, arranžeerijate, kirjastajate, esituskordade arvu ja esituste kestuse kohta, kuid info on mõeldud tasude arvutamiseks. Statistika kogumise kohustust ühingul ei ole.

Interpreetid

Eestis on kaks organisatsiooni, mis esindavad esitajaid: Eesti Esitajate Liit³ (EEL) ja Eesti Interpreetide Liit⁴ (EIL). Mittetulundusühing Eesti Esitajate Liit on teose esitajaid ühendav organisatsioon, mille peamiseks tegevuseks on esitajate õiguste teostamine ja kaitsmine. Liit asutati 2000. aastal, 2009. aasta aprilli seisuga oli liidus 510 liiget. Liitu kuuluvate muusika esitajate arv on perioodi 2005-2008 jooksul oluliselt suurenenud (2005. a 300 liiget) ja see suund jätkub, sest esitajaid on oluliselt rohkem. Autoriõiguse seaduse järgi on teose ja fonogrammi (helisalvestise) avalikul esitamisel raadio, CD-mängija vm vahendusel õigus tasu saada peale autori veel ka esitajal ja fonogrammitootjal, kes salvestab esitaja esituse. Eesti Esitajate Liit kogub koos Eesti Fonogrammitootjate Ühinguga tasusid muusikateose esitamise eest kaubandus- ja teenindusettevõtetest, spordi- ja vaba aja ettevõtetest, ilu-, tervishoiu-, toitlustus-, majutus- ja meelelahutusasutustelt ning hasartmängukohtadest. 2007. aastal maksis EEL tasusid 174 kohalikule esitajale kokku 0,7 miljonit krooni. Eesti Esitajate Liidu kaudu saavad loovisikud taotleda loovtegevuseks stipendiume. Eesti Fonogrammitootjate Ühingu (EFÜ) hinnangul on mõlema organisatsiooni (EFÜ ja EIL) poolt kogutavad tasud üle viie korra väiksemad võrreldes Eesti Autorite Ühinguga, sest organisatsioonide tuntus on väiksem, ei ole piisavalt teadvustatud, et lisaks Eesti Autorite Ühingule peab muusika avaliku esituse eest maksma ka Eesti Esitajate Liidule ja Eesti Fonogrammitootjate Ühingule. Kolme organisatsiooni (EAÜ, EFÜ ja EEL) poolt kokku muusika valdkonda tagasi suunatud rahasumma ulatus 2007. aastal ca 25 mln kroonini.

Eesti Interpreetide Liit (EIL) on professionaalsete muusikute vabatahtlikkusel põhinev organisatsioon, mis on asutatud 1998. aastal. EIL eesmärgiks on eesti klassikalise interpretatsioonikunsti arendamine ja väärtustamine; eesti interpreetide loominguliste huvide kaitsmine; sidemete tugevdamine eesti interpreetide vahel, rahvusvahelise koostöö arendamine. EIL liikmed võivad olla kõik Eestis ja ka väljaspool Eestit tegutsevad professionaalsed interpreetid – solistid, kammermuusikud, orkestrandid ja dirigendid. Eesti Interpreetide Liidu liikmeid oli 2009. aasta aprillis 181. Võrreldes 2005. aastaga, lisandus 56 liiget. Kuna liikmelisus on vabatahtlik, on tegelik interpreetide arv suurem.

Autorite ja interpreetide loomingu mahu kohta Eestis koondandmed puuduvad. Enamus Eesti interpreetide väliskontserte toimub isiklike kontaktide pinnal. Infot kontsertide arvu, loodud teoste, esituste, kuulajate arvu või interpreetide esinemistasude kohta ei koguta ei riiklikult ega valdkonnasiseselt. Pole teada ka interpreetide välisesinemiste arv, millises riigis esineta ja kui suurele kuulajaskonnale. Eesti Interpreetide Liidu juurde asutati 2004. aastal Eesti Interpreetide Liidu Välisagentuur, mille eesmärgiks on tutvustada ja esindada Eesti klassikalise muusika interpreete välismaal. Agentuur on koostanud tutvustavaid brošüüre (koos CD-ga, DVD-ga ja duubel-CD-ga), mida on levitatud MIDEM⁵ muusikamessidel, välisesindustele Eestis ja Eesti välisesindustele. Välisagentuuril pole palgalisi töötajaid, töö toimub projektipõhiselt. 2007. aastal toimus agentuuri vahendusel 12 kontserti 17 interpreedi osalusel Soomes, Lätis,

³ Eesti Esitajate Liit, <http://www.eel.ee/>

⁴ Eesti Interpreetide Liit, <http://www.interpreet.ee/>

⁵ Marché International du Disque et de l'Édition Musicale (MIDEM) on iga-aastane rahvusvaheline muusikamess, mis ühendab muusika valdkonna professionaale, kes loovad ja kasutavad muusikat tema kõikides vormides, <http://www.midem.com/>

Venemaal, Poolas, Suurbritannias, Ungaris, Itaalias, Iraanis. 2008. aastal toimus 6 kontserti 10 interpreedi osalusel Leedus, Saksamaal ja Austrias. Agentuur osaleb regulaarselt MIDEM muusikamessidel ja IAMA⁶ konverentsidel.

Eesti muusikute ja heliloojate loomingu tutvustamisega eksporditurgudel tegelevad veel ka Eesti Muusika Infokeskus (heliloojad), Music Export Estonia ja Eesti Instituut. Riigil on viis kultuuriesindajat Eesti Vabariigi Suursaatkondade juures Londonis, Pariisis, Berliinis, Helsingis, Moskvas ning üks kultuuriatašee Eesti Vabariigi Alalise Esinduse juures Euroopa Liidus asukohaga Brüsselis.

Arvulist ülevaadet muusika autorite ja interpretide ekspordivõimest, -mahust ja -turgudest ei ole. Ekspordi hulka võib lugeda välismaalt laekuvad autoritasud, mis 2007. aastal olid 1,1 miljonit ja 2008. aastal 2 miljonit krooni, ning helikandjate müügist saadavad tulud, mis küll seoses Interneti levikuga vähenevad. Eesti Muusika Infokeskuse andmetel on klassikalise muusika heliloojatest ekspordivõimelisi ca 10, neist kaks – Arvo Pärt ja Veljo Tormis – on välismaal väga tuntud, Erki-Sven Tüür on kogumas järjest suuremat tuntuust, kuid ülejäänud vajaksid turgudele sisenemiseks toetust. Keskus oleks rahaliste võimaluste olemasolu korral valmis senisest aktiivsemaks tegevuseks Eesti heliloojate tutvustamiseks välismaal.

Levimuusika ja -muusikute kohta on ülevaatlikumaks allikaks Eesti Ansamblike Andmebaas⁷, milles oli 2009. aasta aprilli seisuga kirjas 2697 Eesti ansamblit, 10657 muusikut ja 9350 salvestust. Andmebaasist ei selgu, kui paljud registreeritud muusikutest omavad professionaalset haridust, kui palju salvestusi on jõudnud helikandjale, kui paljud ansamblid esinevad avalikult, kui suur on kuulajate arv jms. Andmete baasi sisestamise ja uuendamise eest vastutavad muusikud või ansamblid ise.

Helisalvestiste ja muusika kirjastajad, salvestiste paljundajad ja fonogrammitootjad

Muusika või helisalvestiste kirjastajad, paljundajad ja peamised fonogrammitootjad on Äriregistris registreeritud koodide 18201 (salvestiste paljundus), 59201 (helisalvestiste ja muusika kirjastamine), 90012 all (kontsertide lavastamine ja esitamine, muusikaline loometegevus). Üksikuid tegelejaid leiab ka koodide 90021 (lavakunsti abitegevused), 90031 (kunstialane loometegevus) ja 94995 alt (vaba aja veetmise, meelelahutuse ja kultuurilise tegevusega või huvialadega seotud ühendused ning huviklubid). Kuna tüüpiliselt tegeletakse nii kirjastamise kui tootmisega, siis on ettevõtteid vaadeldud koos. Eesti Muusika Infokeskuse andmetel on süvamuusika osas peamisteks Eesti noodikirjastajateks SP Muusikaprojekt, Edition 49 ja Rahvusvaheline Eduard Tubina Ühing. Kaks korda viie aasta jooksul on Eesti üheks suurimaks noodikirjastajaks Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus, mis ei tegutse regulaarselt kirjastajana ja pole seetõttu sisse arvestatud 2007. aasta numbritesse.

⁶ International Artist Managers' Association (IAMA) on klassikalise muusika agentuure ühendav assotsiatsioon, <http://www.iamaworld.com/>

⁷ Eesti Ansamblike Andmebaas, <http://www.dcc.ttu.ee/Bands/>

Äriregistri andmetel tegeles helisalvestiste ja muusika kirjastamisega (kood 59201) Eestis 2007. aastal 61 äriühingut, hõivatute arv sektoris oli 69 inimest. Helisalvestiste kirjastamine hõlmab heliplaatide ja -lintide, CD-de, DVD-de ja nootide kirjastamist. Helisalvestiste ja muusika kirjastamise müügitulu oli 2007. aastal 49,5 miljonit krooni (2006. a 96,5 mln kr), kusjuures 70% ehk 34,6 miljonit krooni andsid kümme suurima müügituluga äriühingut (vt tabelid 13.6 ja 13.7). Helisalvestiste ja muusika kirjastamise müügitulu vähenes 2006. aastaga võrreldes poole võrra. Kuna EMTAK-i koodid 2007. aasta kohta muutusid, siis varasemad kirjastajate andmed ei peegelda enam sektorit 2007. aastal. Varasemalt kehtinud EMTAK võimaldas eraldi vaadelda helisalvestusstuudioid, kuid uus EMTAK 2008 liigitab kõik kokku helisalvestiste ja muusika kirjastamise alla.

Tabel 13.6. Helisalvestiste ja muusika kirjastamine ning paljundus 2006-2007

EMTAK 2008	Põhitegevusala	2006			2007			
		Äri- ühingute arv	Müügi- tulu, tuh kr	Kasum/ kahjum, tuh kr	Äri- ühingute arv	Tööta- jate arv	Müügi- tulu, tuh kr	Kasum/ Kahjum, tuh kr
18201	Salvestiste paljundus	10	30608	-330	13	67	94137	29357
59201	Helisalvestiste ja muusika kirjastamine	71	96456	33008	61	69	49531	5015
	Kokku	81	127064	32678	74	136	143668	34372

Allikas: Äriregister

Tabel 13.7. Peamised helisalvestiste ja muusika kirjastamisega tegelevad äriühingud 2007. aastal (kood 59201)

Ettevõtte	Müügitulu, tuh kr	Asukoht
Hitivabrik OÜ	9955	Tallinn
Protrade OÜ	5384	Tallinn
Hüperpromootori OÜ	3402	Tallinn
Downtown OÜ	3224	Tallinn
ERP OÜ	2646	Tallinn
MIG Music	2391	Tallinn
Prandi Stuudio OÜ	2344	Tallinn
Star Management OÜ	2255	Tallinn
Aatomik Stuudiod OÜ	1877	Tallinn
SP Muusikaprojekt OÜ	1145	Harjumaa
Kokku TOP 10	34623	

Allikas: Äriregister

Salvestiste paljundusega (kood 18201) tegeles Äriregistri andmetel 2007. aastal 13 äriühingut (esitas aruande) töötajate arvuga 67 inimest. Salvestiste paljundamise müügitulu oli 2007. aastal 94,1 miljonit krooni (2006. a 30,6 mln kr), kusjuures aastaga müügitulu kolmekordistus. Kümme suurima müügituluga äriühingut (vt tabel 13.8) annavad pea kogu haru müügitulu.

Tabel 13.8. Peamised helisalvestiste paljundamisega tegelevad äriühingud 2007. aastal (kood 18201)

Ettevõtte	Müügitulu, tuh kr	Asukoht
Baltic Disc AS	50615	Harjumaa
Digibox OÜ	20350	Tartu
Elwood Muusik OÜ	5827	Tallinn
CD Lahendused OÜ	5506	Tallinn
Baltic Music Export OÜ	3520	Harjumaa
CD-kaart OÜ	3458	Tallinn
Tribe OÜ	2663	Tallinn
Ingliala Grupp OÜ	1413	Tallinn
Nullid ja Ühed OÜ	446	Tallinn
Take Away Trade OÜ	173	Tallinn
Kokku TOP 10	93970	

Allikas: Äriregister

Eesti Fonogrammitootjate Ühing (EFÜ), loodi 1998. aastal ja esindas 2009. aasta aprilli seisuga 88 liiget, neist 67 äriühingut (2004. a 28 liiget). EFÜ sõlmib lepinguid isikutega, kes suunavad fonogramme üldsusele, kusjuures tihedat koostööd tehakse välismaiste fonogrammitootjate esindusorganisatsioonidega. Kahepoolsed esinduslepingud on sõlmitud 15-ne välismaise fonogrammitootjate esindajate organisatsiooniga: Läti, Leedu, Poola, Soome, Iirimaa, Ukraina, Venemaa, Serbia, Sloveenia, Bulgaaria, Hollandi, Rootsi, Suurbritannia, Itaalia ja Saksamaa.

EFÜ esindab kõiki Eesti suuremaid fonogrammitootjad (vt tabel 13.9). Suurima müügituluga Pedrobeat AS (2007. a 56,8 mln kr) on muusikafirmade BMG, EMI, PolyGram ja Warner Music esindaja Eestis ning nende toodete (CD, MC, VC) maaletooja ja hulgimüüja. Suurimateks helisalvestiste tootjateks olid 2007. aastal veel Estonian Artist Agency OÜ, Hitivabrik OÜ, Bulldozer OÜ. Suuremad helisalvestiste tootjad on väga sageli tegevad mitmel alal – helisalvestiste tootmisele lisaks tegeletakse kontsertide korraldamise, artistide esindamise, helisalvestusstudio, helisalvestiste hulgimüügiga jm. Mitmel tegevusalal tegutsevate firmade müügitulusid ei ole võimalik kitsamalt jaotada. Näiteks ERP OÜ tegeleb lisaks kontsertide ja muusikafestivalide korraldamisega (Orient, Klaaspärlimäng), Downtown OÜ audioproduksiooni, helisalvestamise, originaalmuusika loomisega jms.

Tabel 13.9. Helisalvestiste suurimad tootjad

Ettevõte	Asukoht
Pedrobeat AS	Tallinn
Estonian Artist Agency OÜ	Harjumaa
Hitivabrik OÜ	Tallinn
Bulldozer OÜ	Tallinn
Elwood Muusik OÜ	Tallinn
Protrade OÜ	Tallinn
Winter Media Group OÜ	Harjumaa
BG Muusik OÜ	Harjumaa
Crunch Industry OÜ	Tallinn
K.E.Y OÜ	Tallinn
Hüperpromootori OÜ	Tallinn
Downtown OÜ	Tallinn
Katusetarvik AK OÜ	Viljandimaa
Lendmuusik OÜ	Tallinn
ERP OÜ	Tallinn
Prandi Stuudio OÜ	Tallinn
Star Management OÜ	Tallinn
Promotsiooni ja Meelelahutusteenuste OÜ	Harjumaa
Moonwalk OÜ	Tallinn
Mayor Arts Organization OÜ	Tallinn
Terminaator Music OÜ	Harjumaa
Seekrank OÜ	Tallinn
Inglíkala Grupp OÜ	Tallinn
Fookus-Pookus OÜ	Tallinn
Rockhouse Studio OÜ	Tallinn
Lillepallid OÜ	Tallinn
Need Neli Head OÜ	Tartu
MindNote OÜ	Tallinn
Boom Productions OÜ	Tallinn
Intermedia Productions OÜ (end O.K.M.R. OÜ)	Tallinn
Kulundpea Management OÜ	Tartu
Tallermaa OÜ (Playground Music Scandinavia AB)	Tallinn
Mortimer Snerd OÜ	Raplamaa
Largo Music OÜ	Tallinn
Global Music OÜ	Tallinn
Julm Productions OÜ	Pärnu
Legendaarne OÜ	Harjumaa

Tabel 13.9 järg

Ettevõtte	Asukoht
LP Publishing OÜ	Harjumaa
Gilgamets OÜ	Tallinn
Plaan B OÜ	Tallinn
Crystal Music OÜ	Harjumaa
Neweka Kapital OÜ	Tallinn
HND OÜ	Harjumaa
Credo TR OÜ	Tallinn
Umblu Records OÜ	Tallinn
MFM Records OÜ	Tallinn
CP Music OÜ	Tallinn
Rehepapp & KO OÜ	Tallinn
U.L.A. Jazz TÜ	Tallinn
Lejal Genes OÜ	Tallinn
Multimeediakeskus OÜ (end Metronom Productions OÜ)	Tallinn
Ulmeplaadid OÜ	Tallinn
Cherryland Music OÜ	Tallinn
TMC Rivital OÜ	Tallinn
AV Records	Harjumaa
Propamus OÜ	Tallinn
Nemos Musik OÜ	Tallinn
Vantopaanis OÜ (end Records 2000 OÜ)	Harjumaa
Gutenberg Records OÜ	Harjumaa
Kuldmeheke OÜ	Tallinn

Allikas: Eesti Fonogrammitootjate Ühing

Tabel 13.10. Helisalvestiste ilmumise statistika 2000-2008

Aasta	Helisalvestiste nimetuste üldarv	sh välismaal	sh dubleerival kandjal	sh Eestis
2000	364	22	91	251
2001	408	76	110	222
2002	350	33	76	241
2003	400	49	94	257
2004	378	57	50	271
2005	371	42	10	319
2006	336	31	3	302
2007	369	32	2	335
2008	340	20	2	318

Allikas: Eesti Rahvusraamatukogu kunstide teabekeskus

Üheks loomingu mahu näitajaks võib pidada Eestis ja välismaal väljaantud Eesti heliloojate ja interpreetide helisalvestisi (vt tabel 13.10). 2007. aastal ilmus Eestis 335 ja 2008. aastal 318 nimetust helisalvestisi. Eesti tootjad ei anna välja salvestisi välismaal, kuid Eesti heliloojate või interpreetide osalusel ilmus välismaal 2007. aastal 32 ja 2008. aastal 20 nimetust helisalvestisi. Välismaal väljaantud helisalvestiste arv on vähenenud alates 2004. aastast. Alates 2005. aastast on Eestis väljaantud helisalvestiste nimetuste arv ületanud 300 piiri.

Mitteriiklikud kontserdikorraldajad

Kontsertide lavastamise ja esitamise ning muusikalise loometegevusega tegelevaid äriühinguid oli Äriregistri andmetel 2007. aastal kokku 110 (EMTAK-i kood 90012), kelle müügitulu oli kokku 144,3 miljonit krooni, kasum 17,1 miljonit krooni ja töötajaid 136. Müügitulu kasvas aastaga 33%, 2006. aastal oli see 108,9 miljonit krooni, kasum 11,9 miljonit krooni. Suurima müügituluga mitteriiklikud kontserdikorraldajad on toodud tabelis 13.11. Kümme suurima müügituluga kontserdikorraldajat andsid sektori müügitulust 68%, sealjuures 38% BDG Music OÜ.

Tabel 13.11. Peamised kontsertide lavastamise ja esitamise ning muusikalise loometegevusega tegelevad äriühingud 2007. aastal (kood 90012)

Ettevõte	Müügitulu, tuh kr	Asukoht
BDG Music OÜ	54824	Tallinn
ArtMusic Kontserdiagentuur OÜ	9060	Tallinn
Bulldozer OÜ	8788	Tallinn
BG Muusik OÜ	4942	Tallinn
Artman Media OÜ	4317	Tallinn
City Concert OÜ	4245	Tallinn
Laniris OÜ	4154	Tallinn
Olari Elts OÜ	2952	Tallinn
Klaveripoeg OÜ	2172	Tallinn
D.B. Investments OÜ	2172	Harjumaa
Kokku TOP 10	97626	

Allikas: Äriregister

Lisaks ülaltoodud kontsertide lavastamise ja esitamise ning muusikalise loometegevuse koodile leiab mitmeid muusikaga seotud äriühinguid veel lavakunsti abitegevuste (kood 90021) ja kunstialase loometegevuse koodi alt (kood 90031). Nimetatud koodide alla registreeritud muusikaäriühingute müügitulu oli 2007. aastal kokku 13,2 miljonit krooni, kasum 3 miljonit krooni ja töötajaid 37. Kümme suurima müügituluga äriühingut andsid 92,5% müügitulust ehk 12,2 miljonit krooni (vt tabel 13.12). Kolme koodi alla (90012, 90021, 90031) registreeritud muusika valdkonna äriühingute müügitulu ulatus seega kokku ca 158 miljoni kroonini.

Tabel 13.12. Peamised muusika valdkonna äriühingud lavakunsti abitegevuste (kood 90021) ja kunstialase loometegevuse (kood 90031) all 2007. aastal

Ettevõte	Müügitulu, tuh kr	Asukoht
Formstar OÜ	2427	Tallinn
Helimees OÜ	2388	Tartu
Propeller Productions OÜ	2089	Tallinn
MaTec Entertainment OÜ	1978	Harjumaa
Sonicmedia OÜ	970	Tallinn
An & Ben OÜ	809	Tallinn
ARM Music OÜ	531	Tallinn
Vanem Haldus OÜ	400	Harjumaa
Xell Light OÜ	335	Tartumaa
Moviinia OÜ	280	Harjumaa
Kokku TOP 10	12207	

Allikas: väljavõte Äriregistri andmebaasist üksikute firmade lõikes

Eesti Muusika Infokeskuse andmetel on peamised kontserdikorraldajad süvamuusika valdkonnas: Eesti Kontsert, Tallinna ja Pärnu Filharmoonia, Concerto Grosso AS, Corelli Music OÜ, MTÜ Eesti Interpreetide Liit, PL Muusikute Toetusfond MTÜ, Festivitas Artium MTÜ, Jeunesses Musicales Estonia (MTÜ Muusikaline Noorus Eestis), MTÜ Crescendo, MTÜ Muusikasõprade Selts ja Viivo Muusika MTÜ. Lisaks võib nimetada mitmeid, näiteks Nyrd Grupp MTÜ, Pärnu Kontserdibüroo MTÜ, Eesti Arnold Schönbergi Ühing MTÜ, Jazzkaare Sõprade Ühing MTÜ, Leigo Kontserdid MTÜ, Sole MTÜ, MTÜ Musicante, MTÜ Viljandi Vanamuusika Festival, MTÜ Eesti Jazzliit. Ülaltoodust järeldub, et mittetulundusühingute vormis tegutsevad väga paljud Eesti kontserdikorraldajad. Mittetulundusühingutel pole aga majandusaruande esitamise kohustust Äriregistrile ning Maksu- ja Tolliamet ei tee valdkonniti statistikat MTÜ-de aruannetest. Muusika valdkonna mittetulundusühingute majandustegevuse kohta ei kogu statistikat ükski institutsioon Eestis (nagu ka äriühingute kohta). Seega pole teada muusika valdkonna mittetulundusühingute tegelik arv Eestis, eelarvete suurused, töötajate arv, korraldatud kontsertide, välisesinemiste või kuulajate arvud jne. Mitteriiklike kontserdiorganisatsioonide teenuste kogumahtu ei ole sel põhjusel võimalik määratleda ka mitte ligikaudselt.

Eraõiguslike kontserdikorraldajate toetusprogrammi raames on riik aastatel 2007-2009 toetanud Kultuuriministeeriumi kaudu 20 erinevat kontserdikorraldajat 3,63 miljoni krooniga, kuid kontserdikorraldajaid, kes toetust vajaksid, on palju rohkem. Riigilt toetust saanud eraõiguslike kontserdikorraldajate aruannete põhjal ei saa teha üldistusi kogu Eesti kohta.

Kontserdikorraldusega on seotud ka mitmed üritusturundusfirmad, kultuuriasutused (kontserdisaalid, kunstimajad), suurte meelelahutusürituste korraldajad, klubid ja toitlustusasutused, kes annavad tööd Eesti autoritele ja interpreetidele. Näiteks Meediaekspress

AS (Õllesummer) korraldab lisaks kontserte ja tellib autoritelt teoseid. Alates 2004. aastast on hoogustunud toitlustusasutuste tegevus kontsertide korraldajatenäiteks võiks tuua restoranid Clazz, Ammende Villa, rokiklubi Tapper, Rock Café, baar-klubi Juuksur. NO99 teatri juures tegutseb edukalt jazziklubi jms.

Riiklikud ja kohalike omavalitsuste kontserdikorraldajad

Eestis on kolm riiklikku kontserdiorganisatsiooni: Eesti Kontsert, Eesti Riiklik Sümfooniaorkester (ERSO) ja Eesti Filharmoonia Kammerkoor. Riiklikud kontserdiorganisatsioonid ei tegele kommertsetenduste, -kontsertide korraldamisega. Neile lisaks on kohalike omavalitsuste eelarvetest finantseeritav Tallinna linna kontserdiorganisatsioon Tallinna Filharmoonia, mille struktuuriüksuseks on Tallinna Kammerorkester, Pärnu linna kontserdiorganisatsioon Pärnu Filharmoonia ning Narva linna muusikakollektiiv Narva Linna Sümfooniaorkester. Pärnu Filharmoonia loodi 2007. aastal, selle struktuuriüksuseks on Pärnu Linnaorkester. Riiklike kontserdiorganisatsioonide kohta infot ei koguta, kuid Statistikaamet plaanib taastada muusikastatistika kogumise. Suurima riikliku kontserdiorganisatsiooni, Eesti Kontserdi tegevusest annavad väga hea ülevaate organisatsiooni aastaraamatud. Riiklike ja kohalike omavalitsuste kontserdikorraldajate kohta on statistika esitatud tabelis 13.13.

Riiklike ja kohalike omavalitsuste finantseeritavate kontserdiorganisatsioonide tulu oli 2007. aastal kokku 189,3 miljonit krooni, millest 60,8% andis Eesti Kontsert (2004. a 60,5%). Tulu oli 2004. aastaga võrreldes (2004. a 124,2 mln kr) suurenenud 52,3% ehk 65,0 miljonit krooni. 2007. aastal saadi 56,6% kogutulust ehk 107,1 miljonit krooni riigilt (2004. a 60,9%), 11,6% ehk 21,9 miljonit krooni omavalitsustelt (2004. a 10,7%), omatulu osakaal oli 25,1% (2004. a 15,9%), 6,7% kogutulust saadi muudest allikatest (sponsoritelt, fondidelt jt). 2007. aastal anti kokku 1312 kontserti ca 312 tuhandele kuulajale (2004. a 1314 kontserti ca 292 tuhandele kuulajale⁸).

Välismaal anti 2007. aastal kokku 45 kontserti (2004. a 25): Pärnu Linnaorkester 5, Eesti Rahvusmeeskoor 2, Hortus Musicus 7, Eesti Filharmoonia Kammerkoor 20, Narva Linna Sümfooniaorkester 2, Eesti Kontserdi kammermuusika kontserte toimus 3 ja Tallinna Filharmoonia kollektiivid osalesid 6 välisfestivalil. 2008. aastal anti välismaal 62 kontserti: Pärnu Linnaorkester 1, ERSO 3, Eesti Filharmoonia Kammerkoor 31, Eesti Rahvusmeeskoor 8, Hortus Musicus 11, Eesti Kontsert 1 kammermuusika kontserdi ja Tallinna Filharmoonia osales 7 välisfestivalil.

⁸ Eesti Kontserdi puhul oli 2004. aastal tegemist Eestis toimunud kontsertide ja kuulajate arvuga.

Tabel 13.13. Riiklikud ja kohalike omavalitsuste poolt finantseeritavad kontserdiorganisatsioonid 2004 ja 2007–2008

Organisatsioon	Asukoht	Tulu kokku, tuh kr	sh riigilt, tuh kr	sh omavalitsuselt*, tuh kr	sh omatulu **, tuh kr	Kontsertide arv	Kuulajate arv
Kokku 2004		124239	75635	13311	19767	1314	ca 292000
Kokku 2007		189273	107126	21919	47584	1312	ca 312356
Kokku 2008		225054	128606	23621	56407	1459	ca 308482
Eesti Kontsert	Tallinn						
2004		75217	46906	2600	10507	1091	226300
2007		115146	66467	-	36514	1017	223848
2008		136375	77655	-	42806	1112	212407
ERSO	Tallinn						
2004		21500	19897	-	1603	63	10200
2007		29496	27408	375	1337	61 (18 ****)	6268 ****
2008		35190	32286	60	2694	59 (19 ****)	6845****
Eesti Filharmoonia Kammerkoor	Tallinn						
2004		12090	8522	-	3568	41	11277
2007		15398	11999	0,1	3296	67	20340
2008		17552	13933	0,4	3269	78	26730
Tallinna Filharmoonia	Tallinn						
2004		11195	-	6944	3924	90	35570
2007		21743	600	15079	6064	90	ca 40000
2008		26905	3136	16466	7303	80	ca 40000
Narva Linna Sümfooniaorkester	Narva						
2004		1041	140	786	25	17	1235
2007		1468	300	1123	45	16	-
2008		1886	290	1571	25	19	-
Pärnu Filharmoonia (sh Pärnu Linnaorkester)	Pärnu						
2004***		3196	170	2981	140	33	11000
2007		6022	352	5342	328	61 (38***)	ca 21900
2008		7146	1306	5524	310	111 (42***)	ca 22500

* Andmetes sisalduvad kohalike omavalitsuste numbris ka Eesti Kultuurkapitalilt saadud toetused

** Omatulus sisalduvad piletitulud, tulud plaadimüügist jms; Tallinna Filharmoonia piletitulu – Eestis müüdüd piletid ja kontsertteenus (orkestri teenus nii Eestis kui välismaal)

*** Pärnu Linnaorkester

**** Omakorraldatud kontserdid

Allikad: Eesti Kontserdi aastaraamatud, ERSO, Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Tallinna Filharmoonia, Narva Linna Sümfooniaorkester, Pärnu Filharmoonia

Eesti Kontsert korraldas 2007. aastal 1017 kontserti, mis olid peamiselt kammermuusika- (47%) ja loengkontserdid (34%). 2008. aastal korraldati 1112 kontserti, kusjuures sagedamini kammermuusika- (48%) ja loengkontserte (32%). Eesti Kontserdi alla kuuluvad kollektiivid andsid 2007. aastal välismaal 12 kontserti 4448 kuulajale, 2008. aastal 20 kontserti 10995 kuulajale (vt tabel 13.14). Välisreisid viisid peamiselt Euroopasse, esinejateks olid Eesti Rahvusmeeskoor, Hortus Musicus või siis esineti kammermuusikaga. Eesti Kontsert ei vahenda mittekoosseisulisi interpreete.

Tabel 13.14. Eesti Kontserdi, Eesti Filharmoonia Kammerkoori ja ERSO kontserdid välismaal

Organisatsioon	2007		2008	
	Kontsertide arv	Kuulajate arv, tuh	Kontsertide arv	Kuulajate arv, tuh
Eesti Kontsert	12	4,4	20	11,0
Eesti Filharmoonia Kammerkoor	20	11,3	31	15,1
ERSO	0	0	3	...*

* Andmed välismaal toimunud kontsertide kuulajate arvu kohta puuduvad

Allikad: Eesti Kontserdi aastaraamatud, Eesti Filharmoonia Kammerkoor, ERSO

Tallinna Filharmoonia korraldas või tema alla kuuluvad kollektiivid osalesid 2007. aastal kokku 90 kontserdil ca 40 tuhandele kuulajale sh Birgitta festivalil Eestis, ja 6-l välisfestivalil Soomes (Riihimäe ja Tuusula), Leedus, Venemaal (St. Peterburg), Saksamaal (Köln) ja Belgias (Brüssel). Birgitta festivalil anti kokku 8 kontserti 8,4 tuhandele kuulajale. 2008. aastal anti kontserte kokku 80, kuulajate arvuks oli ca 40 tuhat inimest, sh osaleti kokku 7 välisfestivalil Venemaal (St. Peterburg, Moskva) ja Soomes.

Eesti Filharmoonia Kammerkoor salvestas 2007. aasta jooksul 3-l ja 2008. aasta jooksul 4-l korral, CD-sid ilmus 2007. aastal 2 ja 2008. aastal 3. Raadioülekandeid toimus 2007. aastal kokku 20 (2008. a 21), sh Eesti Rahvusringhäälingu Klassikaraadios 14 (2008. a 12) ja väliskontsertidelt 6 (2008. a 9). Eestis toimunud raadioülekannetest toimus mõlemal aastal Euroopa Ringhäälingute Liidu (EBU) vahendusel 2 Euroraadio otseülekannet Euroopasse. ERSO salvestas 2007. aastal 4-l korral ja plaadistas 1-l korral, heliplaate ilmus aastas 4. 2008. aastal salvestati 1 kord ja plaadistati 4-l korral, ilmus 1 DVD ja 1 CD.

Muusikafestivalid

Eestis korraldatakse väga palju mitmesuguseid süva-, jazz- ja rock-festivale (vt tabel 13.15). Muusikafestivale korraldavad nii äriühingud, riiklikud kontserdikorraldajad kui mittetulundusühingud. Muusikafestivalide ühiste huvide esindamiseks, kõrge kunstilise taseme saavutamiseks, info levitamiseks ja koostöö tegemiseks loodi 2002. aastal Eesti

Muusikafestivalide Ühing, kuhu kuulus 2009. aasta aprillis 39 festivali⁹. Ühingu liikmed on tegevad peamiselt süvamuusika, aga ka *jazz*-muusika valdkonnas. Muusikafestivale korraldatakse ka maapiirkondades ja väiksemates linnades, mis soodustab turismi ning kohaliku kultuuri- ja majanduselu. Tekkinud on pikaajalised traditsioonid ja kogemus, näiteks Eesti Heliloojate Liit korraldab Eesti Muusika Päevi juba 30 aastat, Jazzkaar tähistab 2009. aastal 20. juubelit. Aastas korraldab Jazzkaar ca 100 kontserti enam kui 25 000 kuulajale. Muusika valikus on lisaks *jazzile* esindatud avangardsed suunad, maailmamuusika ja bluus.

Eestis toimuvate muusikafestivalide eelarvetest, kuulajate ja kontsertide arvust puudub täpne ülevaade. Eelarvete summa väljatoomine on raskendatud ka seetõttu, et kontserdiorganisatsioonidele eraldatud riiklikku tegevustoetust näidatakse aasta peale kokku, mitte eraldi ürituste lõikes (näiteks Eesti Kontserdi festivalid kokku).

Riigilt projektipõhiseid toetusi saanud muusikafestivalid esitavad toetuse kasutamise järel Kultuuriministeeriumile aruanded. 2007. aastal sai Kultuuriministeeriumilt toetust 28 festivali, kelle eelarvete kogusumma ulatus 16,85 miljoni kroonini. Kultuuriministeeriumi projektipõhine toetus moodustas 10,2% (2004. a 19,6%) festivalide eelarvetest. Eesti Kultuurkapitali osa festivalide toetamisel ulatub ekspertide hinnangul 20-30%-ni. Avalik sektor toetab festivale Kultuuriministeeriumi, Eesti Kultuurkapitali, Hasartmängumaksu Nõukogu ja kohalike omavalitsuste kaudu. Ühe Kultuuriministeeriumilt toetust saanud muusikafestivali eelarve suurus oli 2007. aastal arvestuslikult 648 tuhat krooni. Laiendades arvestuslikke andmeid 39-le festivalile, oli Eesti Muusikafestivalide Ühingu liikmesfestivalide kogutulu 2007. aastal hinnanguliselt 25,2 miljonit krooni (2004. a 27,6 mln kr). Kõik muusikafestivalid ei küsi riigipoolseid projektipõhiseid toetusi ning seega pole nad kohustatud esitama aruandeid finantstegevuse või kuulajate, kontsertide kohta. Eesti muusikafestivalide turu maht (üle 74 festivali) võiks ligikaudselt hinnates olla suurusjärgus ca 50 miljonit krooni. Festivalide kogutulus ei sisaldu alati muusikutele makstud honorarid, mida makstakse Eesti Kultuurkapitali stipendiumidena otse interpretidele.

Riiklik kontserdiorganisatsioon Eesti Kontsert korraldas 2007. aastal kokku 9 muusikafestivali, mille raames anti 104 kontserti kokku 22,7 tuhandele kuulajale. Võrreldes 2006. aastaga, kontsertide ja kuulajate arv veidi vähenes, kokku anti 2006. aastal muusikafestivalide raames 120 kontserti 24,6 tuhandele inimesele. 2008. aastal kuulajate ja kontsertide arv jälle tõusis, erinevate festivalide raames anti 114 kontserti 28,5 tuhandele kuulajale (vt tabel 13.16).

⁹ MTÜ Eesti Muusikafestivalid, www.festivals.ee

Tabel 13.15. Peamised muusikafestivalid Eestis

	Festival	Korraldaja	Algus
Eesti Muusikafestivalide Ühingu liikmed			
1.	Barokkmuusika festival opeNBaroque	Eesti Kontsert	1989
2.	Birgitta Festival	Tallinna Filharmoonia	2005
3.	Eesti Muusika Päevad	Eesti Heliloojate Liit	1979
4.	Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia Sügisfestival	Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	1999
5.	Festival TriaLogos	Ühing Hereditas	1998
6.	Haapsalu Keelpillimuusikafestival "Viulimängud"	Haapsalu Kontserdiühing	1994
7.	Haapsalu Vanamuusikafestival	kontserdiagentuur Concerto Grosso	1994
8.	Hiiumaa Kammermuusikapäevad	ühing Hiiumaa Kammermuusika	1999
9.	Jazzkaar	Jazzkaare Sõprade Ühing, Jazzkaar OÜ	1990
10.	Juudi Süvakultuurifestival "Ariel"	Juudi Kultuuri Festival MTÜ	2004
11.	Jõulujazz	Jazzkaare Sõprade Ühing, Jazzkaar OÜ	1996
12.	Klavessiinifestival	Eesti Klavessiinisõprade Tsunft	1996
13.	Kuressaare Kammermuusika Päevad	MTÜ Kuressaare KammerFest	1995
14.	Maarjalaulude Festival Narvas	EELK Narva Aleksandri kogudus	2007
15.	Pärnu David Oistrahhi Festival	MTÜ Pärnu David Oistrahhi Festival	1978
16.	Pärnu Laste- ja Noorte Muusikafestival "Muusikamoos"	Pärnu Kontserdibüroo ja Pärnu Linnaorkester	2002
17.	Pärnu Nüüdismuusika Päevad	Eesti Arnold Schönbergi Ühing	1988
18.	Pärnu Ooperipäevad	Eesti Kontsert	2007
19.	Pärnu Rahvusvaheline Koorifestival	MTÜ Pärnu Rahvusvaheline Koorifestival	1998
20.	Rahvusvaheline J. Mravinski nimeline muusikafestival Narvas	Narva linna kultuuriosakond	1995
21.	Rahvusvaheline Muhu Tulevikumuusika Festival "Juu Jäeb"	MTÜ Eesti Saarte Kultuuriühendus	1997
22.	Rahvusvaheline Pianistide Festival "Klaver"	Eesti Kontsert	1998
23.	Pärnu Rahvusvaheline Ooperimuusika Festival (PromFest)	XXI Sajandi Orkester MTÜ	1996
24.	Rahvusvaheline uue muusika festival NYJD	Eesti Kontsert	1991
25.	Rahvusvaheline Õigeusu Vaimuliku Muusika Festival Credo	MTÜ Viivo Muusika	1994
26.	Rapla Kirikumuusika Festival	EELK Rapla Maarja Magdaleena kogudus	1993
27.	Saaremaa Ooperipäevad	Saaremaa Muusikahariduse SA, alates 2008. a Eesti Kontsert	1999
28.	Seitsme Linna Muusika Suvefestival	Eesti Kontsert	1998
29.	Suure-Jaani Muusikafestival	Eesti Kontsert, Suure-Jaani linn ja Rahvusvaheline Artur Kapi Ühing	1998

Tabel 13.15 järg

	Festival	Korraldaja	Algus
30.	Tallinna Kammermuusika Festival	PL Muusikute Toetusfond	2005
31.	Tallinna Rahvusvaheline Orelifestival	Eesti Kontsert	1987
32.	Tallinna Talvefestival	PL Muusikute Toetusfond	2006
33.	Tallinna Trompetimuusika Festival	MTÜ Aavo Otsa Muusikastuudio	
34.	Tartu Jazzifestival "Rainbow Jazz"	Eesti Kontsert	2003
35.	Tartu Vanamuusika Festival "Orient et Occident"	MTÜ Festivitas Artium	1996
36.	Türi Kevadfestival	Lõuna-Järvamaa Arendusühing	2007
37.	Viljandi Vanamuusika Festival	MTÜ Viljandi Vanamuusika Festival	1982
38.	Viljandi Kitarrifestival	MTÜ Viljandi Kitarrifestival	2008
39.	Võru Vaskpillipäevad	MTÜ Aavo Otsa Muusikastuudio, Võru Muusikakool, Võru linn, Võru Sümfoonilise Muusika Ühing	1996
Muud festivalid (valik)			
40.	Laulu- ja Tantsupidu	Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus	1869
41.	Alo Matiisenile pühendatud muusikapäevad	Jõgeva Gümnaasium	2005
42.	Autorilaulufestival Mailaul	Tartu Muusikafestival SA	2003
43.	Cyrillus Kreegi Muusikapäevad	Haapsalu Linnavalitsus	2006
44.	Green Christmas Festival	BEM Agency OÜ	1996
45.	Hugo Lepnurme Muusikapäevad	Hugo Lepnurme Muusikaühing	2004
46.	Eesti Noorte Heliloojate Festival	MTÜ Tartu Jaani Kiriku Kultuuriprojekt	2002
47.	Festival Augustibluus	Haapsalu Kultuurikeskus	2004
48.	Festival "Eclectica"	ID Salong MTÜ	2004
49.	Festival "Hea Uus Heli"	Hea Uus Heli MTÜ	2005
50.	Festival Improvizz	U.L.A. Jazz TÜ	2000
51.	Festival "Klaaspärlimäng"	ERP OÜ, Eesti Kontsert	1994
52.	Festival Maailmaküla	Maailmaküla MTÜ	2006
53.	Festival Orient	ERP OÜ	1992
54.	Festival "Schilling – Ilusa Muusika Festival"	Rampade Org MTÜ	2007
55.	Festival "Tudengijazz"	Noorte ja Tudengite Rütmimuusika Organisatsioon MTÜ	1983
56.	Kõige lühemate ööde festival "Helisev öö"	Jõgeva Kultuurikeskus	1985
57.	Laste Muusikafestival "Narva Jazz"	Narva Linnavalitsuse Kultuuriosakond	1995
58.	Leigo Järvemuusika	Leigo Kontserdid MTÜ	2004
59.	Muusikafestival "Plink Plonk"	Tartu Sõltumatu Muusika Festival MTÜ	2005
60.	Orelisuvi Juurus	Juuru Mihkli Kiriku Oreli Fond SA	2007
61.	Noorte Trompeti Suveakadeemia	MTÜ Aavo Otsa Muusikastuudio ja Suure-Jaani linn	2002

Tabel 13.15 järg

	Festival	Korraldaja	Algus
62.	Pärnu Rahvusvaheline Suupillifestival Baltic-Nordic-Harmonica	Suupilliklubi Piccolo	2001
63.	Rabarock (Järvakandi)	Eesti Rockfestival MTÜ	2005
64.	Rahvusvaheline Festival "Nõmme Jazz"	Nõmme Jazz MTÜ	2000
65.	Rahvusvaheline Pärnu Kandlefestival	Eesti Kandleliit MTÜ	1996
66.	Rahvusvahelised Trompetipäevad	MTÜ Aavo Otsa Muusikastudio, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	1989
67.	Rock Ramp (Viljandi)	Rock Ramp MTÜ	2007
68.	Tabasalu JazzFest	Tabasalu Kultuuriselts MTÜ	1999
69.	Tallinna Rahvusvaheline Kitarrifestival	Tallinna Kitarrifestival MTÜ	2005
70.	Viljandi Pärimusmuusika Festival	Eesti Pärimusmuusika Keskus MTÜ	1993
71.	Viru Folk (Käsmu)	Viru Folk MTÜ	2008
72.	Võru Folkloorifestival	Võru Folkloorifestival	1995
73.	Võru Muusikapäevad (Võru Suvesümfoonia)	Võru Sümfoonilise Muusika Ühing	2007
74.	Võsu Muusikapäevad	Vihula Vallavalitsus	1992

Allikad: Eesti Muusikafestivalid, festivalide kodulehed, Internet

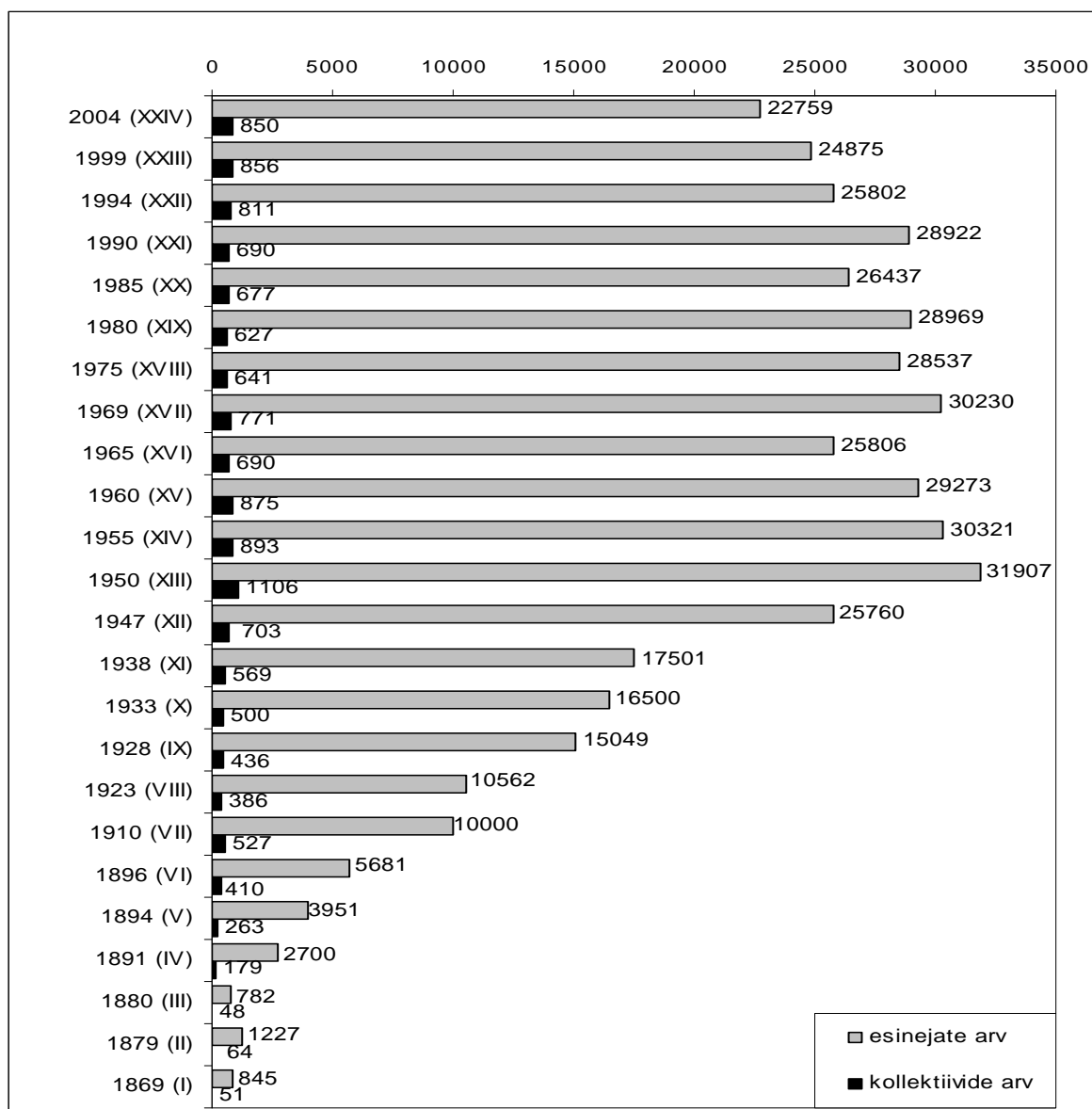
Tabel 13.16. Eesti Kontserdi korraldatavad muusikafestivalid 2006-2008

	Festival	2006		2007		2008	
		Kontser- tide arv	Kuulajate arv, tuh	Kontser- tide arv	Kuulajate arv, tuh	Kontser- tide arv	Kuulajate arv, tuh
1.	Barokkmuusika festival opeNBaroque	10	3,1	18	2,9	16	3,2
2.	Suure-Jaani Muusikafestival	23	2,8	20	7	24	4,1
3.	Tallinna Rahvusvaheline Orelifestival	47	8	24	3,7	29	4,6
4.	Festival "Klaaspärlimäng"	11	1,2	10	0,8	2	0,2
5.	Seitsme Linna Muusika Suvefestival	9	0,6	12	3	11	1,9
6.	Rahvusvaheline Pianis- tide Festival "Klaver"	13	4,9	-	-	13	4,3
7.	Rahvusvaheline uue muusika festival NYJD	-	-	11	2,1	-	-
8.	Tartu Jazzifestival "Rainbow Jazz"	5	2,9	7	2	5	1,2
9.	Saaremaa Ooperipäevad	-	-	-	-	12	7,8
10.	Pärnu Ooperipäevad	2	1,1	2	1,2	2	1,2
	Kokku	120	24,6	104	22,7	114	28,5

Allikad: Eesti Kontserdi aastaraamatud

Muusikafestivalide alla võib liigitada Eesti laulu- ja tantsupeod, milledest suurim (Üldlaulupidu) toimus viimati 2004. aastal (vt joonis 13.2). Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutuse andmetel oli 2004. aasta üldlaulu- ja tantsupeo kulude üldsumma ca 21 miljonit krooni. Kulude katteks vajalikud vahendid saadi: Kultuuriministeeriumilt 61,1%, Eesti Kultuurkapitalilt 4,1%, laulupeo piletite müügist 17,5%, tantsupeo piletite müügist 7,1%, trükiste müügist 1,1%, repertuaari müügist 0,5%, laulupeo fondist 1% ja muudest allikatest 7,6%. Üldlaulupeo kahte kontserti vaatas kokku üle 60 tuhande inimese.

Joonis 13.2. Üldlaulupidude esinejate ja kollektiivide arv aastatel 1869-2004

Allikas: Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus

Muusikakoolid (äriühingud)

Eestis on võimalik omandada muusikaharidust nii riiklikes kui erakoolides, nii huviharidusena, kesk-, keskeri-, kui kõrghariduse ja kraadiõppeni välja. Kui huvikoolis on esindatud valdavalt muusika huvialad, siis enamasti nimetavad nad end muusikakoolideks. Kuid muusikaharidust võivad anda ka näiteks huvi- ja noortekeskused, juhul kui nad on märkinud oma õppekavad Haridus- ja Teadusministeeriumis muusika- ja kunsti valdkonna alla. 84 kesk-, keskeri- ja huvihariduse muusikakooli on ühinenud Eesti Muusikakoolide Liitu. Liitu kuuluvad koolid on Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusalas. Muusikakoolitusega tegelevaid äriühinguid (vt tabel 13.17) oli 2007. aastal Äriregistri andmetel 6 ja need asusid peamiselt Tallinnas. Äriühingute müügitulu oli 2007. aastal 2,3 miljonit krooni, kasum 1,4 miljonit krooni, hõivatuid 15. Suurim erakoolidest, Musamari Laulustuudio, loodi 1997. aastal, kooridena tuldi kokku 2001. aastal. Musamari Koorikooli nime all tegutsetakse 2007. aasta sügisest. Kooli juures tegutseb ka lastevanemate segakoor. Huviharidusena saab muusikat õppida lisaks veel järgmistes erakoolides ja ühingutes: Kitarrikool, Erahuvialakool Meero Muusik, Kaari Sillamaa Laste Kaunite Kunstide Kool, Studio Diapasoon ja Sonare, Lasteekraani Muusikastuudio, Maire Eliste Laulustuudio, Liivi Listra Laulustuudio, August Pulsti Õpistu, Eramuusikakool Gamme, Gustav Adolphi Muusikakool, Kibuvitsa Muusikastuudio jt.

Tabel 13.17. Muusika- ja kunstikoolituse äriühingud 2007. aastal (kood 85521)

Ettevõtte	Müügitulu, tuh kr	Asukoht
Musamari OÜ	1554	Tallinn
Muusikakool Rajaots OÜ	337	Rakvere
Claurum OÜ	167	Tallinn
Laste Õppekeskus MV OÜ	85	Tallinn
Muusikamaa OÜ	75	Tallinn
Elimari OÜ	40	Tartu
Kokku	2257	

Allikas: väljavõte Äriregistri andmebaasist üksikute firmade lõikes

Muusikariistade valmistajad

Eestis on olemas pikaajaline muusikariistade valmistamise traditsioon. Estonia Klaverivabrikus (endises Tallinna Klaverivabrikus) valmistatakse klavereid käsitööna alates 1893. aastast. Estonia klaveritel mängitakse mitmel pool maailmas, näiteks Ameerika Ühendriikides, Belgias, Kanadas, Mehhikos, Soomes, Lätis, Leedus, Venemaal ja Saksamaal. Muusikariistade tootmisega tegeles 2007. aastal 4 äriühingut (vt tabel 13.18), kellest kolm asuvad EMTAK-i kood 32201 all. Töötajaid oli Äriregistri andmetel kokku 90. Muusikariistade tootjate müügitulu oli 2007. aastal 46,6 miljonit, mis on 2003. aastaga võrreldes veidi vähenenud (2003. a 49,5 mln krooni).

Tabel 13.18. Muusikariistade tootjad 2003. ja 2007. aastal

Ettevõte	2003	2007	Asukoht
	Müügitulu, tuh kr	Müügitulu, tuh kr	
Estonia Klaverivabrik AS	48559	43235	Tallinn
Kriisa Oreليهitus OÜ	412	2230	Rakvere
Olev Kentsi Orelitöökoda OÜ	553	888	Virumaa
Kitarrikliinik OÜ	...*	230	Harjumaa
Kokku	49524	46582	

* Alustas tegevust 2003. aasta neljandas kvartalis

Allikas: väljavõte Äriregistri andmebaasist üksikute firmade lõikes

Hulgi- ja jaemüüjad

Hulgi- ja jaemüügifirmade müügitulu eraldi väljatoomine on raskendatud, sest firmad tegelevad mitmel alal ja EMTAK klassifikaatoris puudub helisalvestiste hulgimüügi kohta eraldi tegevusala kood. Salvestusega heli- ja videolintide, CD-de ja DVD-de hulgimüüjad on kodeeritud ühe koodi alla elektriliste kodumasinade hulgimüüjatega (kood 46431), muusikariistade ja nootide jaemüük mujal liigitamata kodutarvete jaemüüjatega (kood 47599). Eraldi on Äriregistris kodeeritud vaid muusika- ja videosalvestiste jaemüük spetsialiseeritud kauplustes (kood 47631).

Tabelis 13.19 on toodud 2007. aastal helisalvestiste hulgimüügiga tegelenud firmad. Home Entertainment Group OÜ on asutatud 2001. aastal, firma on kasvanud suurimaks CD-de ja DVD-de hulgimüügi ettevõtteks, turustades aastas üle 600 000 plaadi muusika ja filmidega. Home Entertainment Group OÜ müügisortimenti kuulub pidevalt üle 2500 nimetuse muusikat CD-del ning üle 500 nimetuse DVD-filme. Üle Eesti teenindatakse rohkem kui 500 klienti, sealhulgas kõiki suuremaid jaemüügikette ja bensiinijaamu ning ka väiksemaid müügipunkte. Kõik hulgimüügifirmad on koondunud Tallinnasse ja selle lähiümbrusesse.

Tabel 13.19. Helisalvestiste hulgimüügifirmad 2007. aastal

Ettevõte	Asukoht
Home Entertainment Group OÜ (end Records Hulgi OÜ)	Harjumaa
Pedrobeat AS	Tallinn
Muusika Ladu OÜ / Elvis	Tallinn
Lendmuusik OÜ	Tallinn
Global Music OÜ	Tallinn

Allikas: Internet, Äriregister

Muusika ja videosalvestiste jaemüük toimub nii spetsiaalsetes kauplustes (kood 47631) kui suurtes kaubanduskettides. Viimaste müügitulu Äriregistri andmetes eraldi tootegruppide lõikes ei kajastu, mistõttu tegelik jaemüügitulu võib olla suurem.

Jaemüügifirmade müügitulu oli 2007. aastal 177,6 miljonit krooni, kasumit teeniti 7,3 miljonit krooni, töötajaid oli 137 inimest. Kümne suurema jaemüüja müügitulu oli 151,8 miljonit krooni, mis moodustas 86% jaemüügifirmade kogumüügitulust (vt tabel 13.20). Kuigi Home Entertainment Group OÜ on hulгимüüja ning varustab suurimaid kaubamajasid ja jaemüügikette, siis Äriregistris on antud firma registreeritud jaemüüjana. Muusika CD-de ja DVD-de osakaal pole eristatav DVD-filmide müügitulust, mistõttu on kogu müügitulu arvestatud muusika valdkonna alla. DVD-de müük moodustab hinnanguliselt kolmandiku ettevõtte käibest. Suuremad jaemüüjad müüvad helisalvestisi ka *on-line* poodide kaudu. Eesti Artistide Agentuur on helisalvestiste peamine tootja, kuid tegeleb ka salvestiste müügiga ning Äriregistris on ta põhitegevusalaks registreeritud helisalvestiste jaemüük. Ainult jaemüügiga (omamata kõrvaltegevusi) on seotud Lasering OÜ, mis alustas tegevust 1994. aastal. Hetkel on ettevõttel 4 kauplust Tallinnas ja *on-line* pood. Tootevalik koosneb üle 15 000 CD-plaadist, millele lisandub tellimisvõimalus kataloogide alusel ligi 700 000 nimetuse hulgast. Muusikasalvestiste jaemüügiturgu on oluliselt mõjutanud Interneti levik ja sealt muusika allalaadimine.

Tabel 13.20. Peamised muusika- ja videosalvestiste jaemüüjad spetsialiseeritud kauplustes 2007. aastal (kood 47631)

Ettevõtte	Müügitulu, tuh kr	Asukoht
Home Entertainment Group OÜ (end Records Hulgi OÜ)	67479	Harjumaa
Lasering OÜ	27341	Tallinn
Estonian Artist Agency OÜ (Eesti Artistide Agentuur)	15138	Harjumaa
Music Center Pro OÜ (end Music Center OÜ)	11098	Tallinn
Videoleader OÜ	8880	Tallinn
MGB OÜ	8043	Narva
CD Market AS (end Helitroop Kaubanduse AS)	5092	Tartu
Filmoton OÜ	3584	Harjumaa
Planetcenter OÜ	3250	Tallinn
Joost-Level OÜ	1860	Rakvere
Kokku TOP 10	151765	

Allikas: Äriregister

Muusikariistade jae- ja hulгимüüjatel pole Äriregistris eraldi tegevusala koodi. 2007. aasta andmed on baasist üksikute firmade kaupa välja võetud ja esitatud võrdlevalt 2003. aastaga. Firmade müügitulu oli 2007. aastal 83,5 miljonit krooni (2003. a 53,6 mln kr), kasum 8,3 miljonit krooni. Muusikariistade jae- ja hulгимüük on kasvanud perioodil 2003-2007 55,9% (vt tabel 13.21). Ka töötajate arv on suurenenud 33-lt ca 50-ni.

Tabel 13.21. Peamised muusikariistade jae- ja hulgimüüjad 2003. ja 2007. aastal

Ettevõte	2003	2007	Asukoht
	Müügitulu, tuh kr	Müügitulu, tuh kr	
Stanford Trading Eesti Filiaal/Stanford Music OÜ*	12 666	22058	Tallinn
IS Music Trading OÜ	13 335	24350	Tallinn
PVX AS	5 383	17906	Pärnu
R Music OÜ	2 200	9170	Tallinn
Vaarmann OÜ	8 826	5972	Tallinn
Liivamäe Grupp OÜ	3 353	3476	Tartu
Kaljuste Music Shop OÜ	495	559	Tallinn
Muusikariistad Saviauk OÜ	4 079	0	Tallinn
Paiste Trading Eesti AS (Äriregistrist kustutatud)	3 216	-	Tallinn
Kokku	53 553	83490	

* Alates 2004. aastast

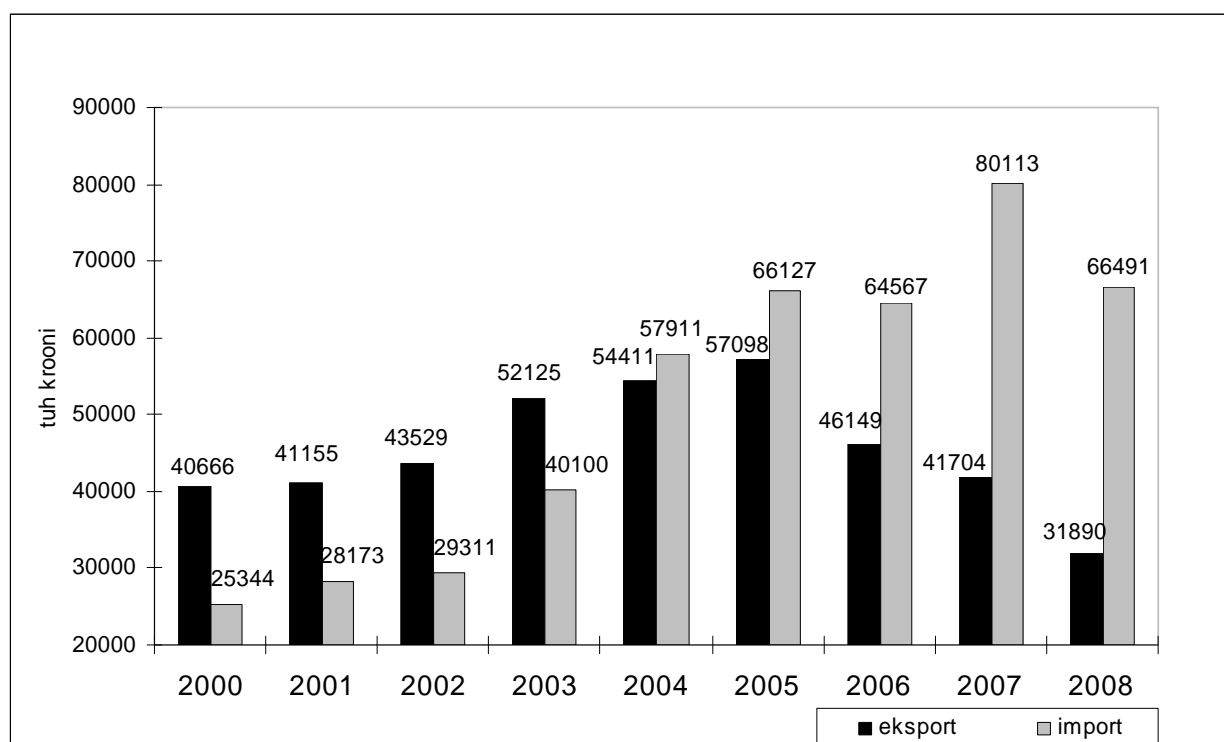
Allikas: väljavõte Äriregistri andmebaasist üksikute firmade lõikes

13.1.4. Väliskaubandus

Muusikaesituste ja heliloomingu kohta eraldi väliskaubandusstatistikat ei koguta, Statistikaameti väliskaubanduse andmebaasis on muusikaga seotud valdkondadest võimalik välja tuua muusikariistade, nende osade ja koos kasutatavate abivahendite eksport-import.

Muusikariistade ekspordi maht oli 2007. aastal Statistikaameti andmetel 47,1 miljonit ja import 80,1 miljonit krooni. 2008. aastal vähenesid nii muusikariistade eksport kui import, eksporditi 31,9 miljoni ja imporditi 66,5 miljoni krooni eest muusikariistu. Eksport vähenes aastaga 24%, import 17%. Muusikariistade netoeksport on olnud negatiivne alates 2004. aastast, kuigi Eesti klaveri- ja orelitoodang on välismaal hinnatud. Perioodil 2000-2005 muusikariistade eksport kasvas, kuid alates 2006. aastast on see oluliselt langenud. Import on alates 2000. aastast olnud kasvav, v.a 2008. aastal (vt joonis 13.3). Peamisteks eksporditurgudeks on Ameerika Ühendriigid, Rootsi ja Venemaa, muusikariistu imporditakse enim Saksamaalt, Suurbritanniast ja Ameerika Ühendriikidest (vt tabel 13.22).

Joonis 13.3. Muusikariistade, nende osade ja koos kasutatavate abivahendite eksport-import 2000–2008

Allikas: Statistikaamet

Eesti muusika eksport on ekspertide sõnul vähene, tähendab eelkõige plaadilepinguid välismaaga, vähest plaadimüüki ja välismaalt laekuvaid autoritasusid (2007. a 1,1 mln kr). Süvamuusika ekspordipotentsiaali kujundavad tuntud dirigendid, heliloojad, koorid ja interpreetid, levimuusika osas üksikud ansamblid või solistid. Kui süvamuusika osas tegelevad ekspordivõimaluste loomisega suuremad kontserdikorraldajad (nt Eesti Kontsert, Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Tallinna Filharmoonia), liidud (Eesti Interpreetide Liit, Eesti Jazzliit, Eesti Pärimusmuusika Keskus) ja vastavad ühingud (nt Eesti Muusika Infokeskus, Eesti Muusika Eksport), siis levimuusika osas pole välja kujunenud regulaarset ühistegevust. Ühe ettevõtmisena korraldati 2009. aasta märtsis sihtasutuse Tallinn 2011 toetusel Tallinn Music Week, mille raames tutvustati Eesti 62 ansamblit Euroopa muusikaekspordi töötajatele (mänedžerid, agendid, plaadifirmade esindajad jt), et aidata Eesti muusikutel oma muusikat välismaale levitada. Kutsutute hulgas olid näiteks selliste Euroopa muusikafestivalide nagu London Jazz, Pori Jazz, Sziget Festival, Provinssirock, Ilosaarirock organisatorid.

Tabel 13.22. Muusikariistade, nende osade ja koos kasutatavate abivahendite eksport-import riikide lõikes 2004-2008, tuh kr

Riik	Eksport					Import				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
Ameerika Ühendriigid	44498	41756	36154	35073	29574	2790	2909	6174	6943	5645
Araabia Ühendemiraadid								5294		
Austraalia			23	291	350	4	2		34	10
Austria						168		51	30	137
Bahama							1090			
Belgia	518	164	383	124		1103	7089	2984	307	407
Brasiilia						267	803	145	57	106
Filipiinid		239								
Hiina						106	112	162	469	1254
Hispaania			1	438		236	87		203	668
Holland	293	906	320	103		603	491	923	1413	940
Hongkong			6	675		31		7	187	133
Iisrael									1	
India						4	35	20	108	28
Indoneesia						34	27	17	252	319
Iraani Islamivabariik										2
Island	1026	836	875	477						
Itaalia	353		205			617	395	1635	4358	3085
Jaapan						5148	119	454	404	633
Kanada						113	209	419	587	753
Keenia						11				
Korea Vabariik								351		265
Leedu	62	10		154	215				2	3
Liibanon										19
Läti	363	328	142	290	248	1000	1168	1366	1185	1525
Lõuna-Aafrika Vabariik								2		
Nepal						1780		29		34
Norra			163	70	327	16		1	3	
Poola						2	62	817	2317	3083
Portugal							18	14	33	
Prantsusmaa	15					923	773	763	883	981
Rootsi	3523	4781	5671	2690	228	7617	5712	8023	5415	1588

Tabel 13.22 järg

Riik	Eksport					Import				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
Saksamaa	544	1555	337	108		21720	29593	26005	38899	31289
Serbia					78					
Singapur			222	577					5	
Slovakkia							1	4	22	99
Sloveenia						18	27		20	25
Soome	2407	3384	24	2		5758	6078	1013	970	847
Šveits					4	92			108	14
Suurbritannia		392	1161	187	3	1222	2594	5802	6491	5956
Taani		311				2641	3534	4507	4669	3052
Tai	324							33		1
Taiwan						1	1	241	958	608
Tšehhi Vabariik						3497	3195	2560	2437	2796
Türgi			320					1	150	78
Uus-Meremaa										6
Valgevene		84			126					
Venemaa Föderatsioon	331	2351	142	444	815	2168	4	52	12	96
Vietnam										8
Kokku	54411	57098	46149	41704	31890	57911	66127	64567	80113	66491

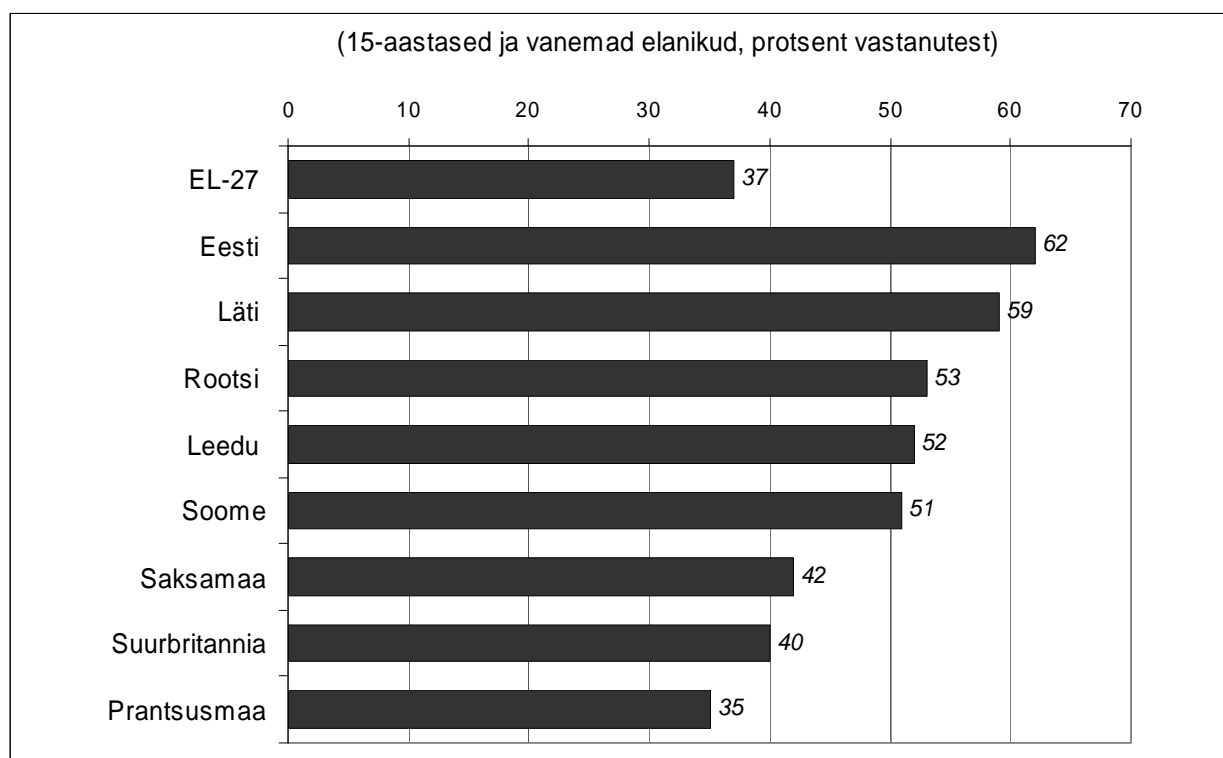
13.2. NÕUDLUS

13.2.1. Siseturu tarbimismaht

Eesti siseturu tarbimismahtu ei saa määratleda tegelike kontserdikülastuste, piletiga kuulajate arvu järgi, sest vastavad andmed puuduvad. Piletimüügifirmade kaudu ei müü kõiki kontserdikorraldajad pileteid. Suurima riikliku kontserdikorraldaja, Eesti Kontserdi korraldatud kontserte külastas 2007. aastal 223848 inimest (2004. a 226300), keskmiselt kuulas ühte kontserti 220 kuulajat.

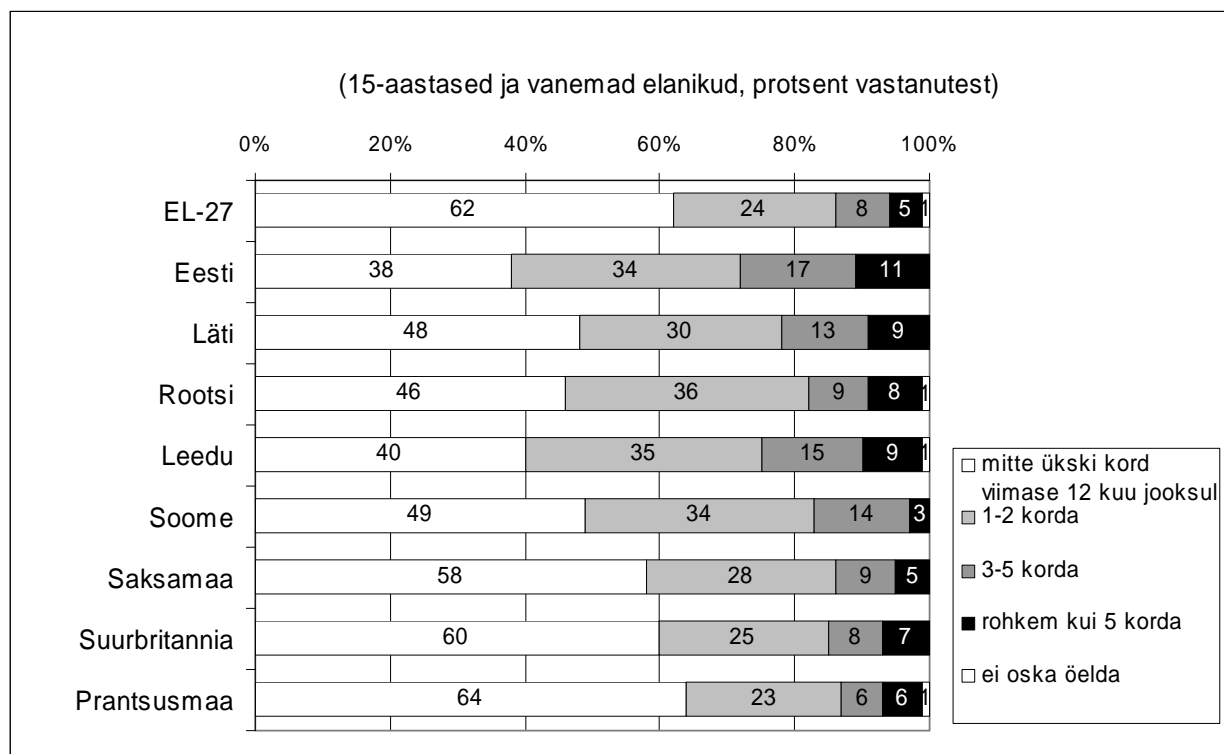
Eestis on suur huvi muusika ja kontsertide külastamise vastu, mis ei avaldu ainult laulupidudel. 2007. aastal kogu Euroopas läbi viidud kultuuriväärtuste uuringus Eurobarometer 2007 küsiti 15-aastastelt ja vanematelt inimestelt, mitmel korral on nad viimase 12 kuu jooksul käinud kontserdil. Eestis käis aasta jooksul vähemalt ühel kontserdil 62% 15-aastastest ja vanematest elanikest, st 708 tuhat elanikku (2007. a oli Statistikaameti andmetel selles vanuses elanikke 1,14 mln, vt joonised 13.4 ja 13.5). Tüüpiliselt käiakse Eestis aastas 1-2 korda kontserdil (38% küsitletutest). Võrreldes põhja- ja lõunanaabritega ning eriti Lõuna-Euroopa riikidega, on kontsertide külastamine Eestis aga märgatavalt populaarsem.

Joonis 13.4. Kontserdil käimine viimase 12 kuu jooksul vähemalt korra 2007. aastal

Allikas: Eurobarometer 2007

Joonis 13.5. Kontserdil käimise sagedus viimase 12 kuu jooksul 2007. aastal

Allikas: Eurobarometer 2007

Uuringufirma Saar Poll 2006. aasta kultuuritarbimise uuringu järgi oli kontserdikülastajaid Eestis 58% 15-74-aastastest elanikest (küsitleti 1503 inimest vanuses 15-74 aastat). Kõige rohkem külastatakse kontserte oma linna või maakonna piires (53%, 2003. a 55%). Mujal Eestis käis kontserdil 21% (2003. a 26%) ja välismaal 6% elanikest (2003. a 6%). 2003. aastaga võrreldes oli veidi vähenenud kontsertide külastamine mujal Eestis. Sagedamat kontserdil käimist takistab eelkõige pileti kõrge hind (56%), vaba aja puudus (36%) ja tõsiasi, et kontserte ei korraldata elukoha läheduses (25%). Kontsertide külastamise poolest on populaarseimad pop- ja rockmuusika kontserdid (viimase 12 kuu jooksul külastanud 34% vastanutest), seejärel rahvaliku muusika ja seltskonnalaulude kontserdid (23%), pärimus-, etno- ja folkmuusika kontserdid (12%) ning klassikalise koorimuusika kontserdid (12%). Süvamuusikast eelistavad Eesti elanikud pigem klassikalist kui kaasaegset süvamuusikat. Tulemusi analüüsid tuleb silmas pidada, et uuringu tulemused kehtivad 15-74-aastaste elanike kohta. Alla 15-aastaste laste ja vanemate kui 75-aastaste elanike kultuuritarbimist, kontserdikülastusi ja eelistusi ei uuritud.

Saar Polli 2006. aasta kultuuritarbimise uuringu andmetel käivad naised meestest rohkem kontsertidel. Rahvuste vahel suuri erinevusi pole, kuid mida haritum inimene, seda rohkem kontserte külastatakse. Kontsertidel käivad kõige rohkem 15-29-aastased noored. Sissetuleku suurus mõjutab kontsertide külastamist, mida suurem sissetulek, seda sagedamini kontserdil käiakse. Piirkondadest olid tallinlased viimase 12 kuu jooksul rohkem kontserte külastanud kui teiste linnade elanikud ja maaelanikud.

Suvekontsertide nõudluse kohta saab üldise ülevaate EAS Turismiarenduskeskuse poolt tellitavatest elanike suvise siseturismi uuringutest, mida viib alates 2001. aastast läbi Saar Poll. Ühepäevasel reisil mõne kultuuri- või meelelahutusürituse külastamiseks käis 2007. aastal 51% ja 2008. aastal 52% elanikest (vt tabel 13.23). Kokku tehti 2007. aastal kolmel suvekuul kultuuri- või meelelahutusürituse külastamiseks Eestis 1,74 miljonit ja 2008. aastal 1,37 miljonit reisi. Kontserte või mõnda muusikafestivali külastas 2007. aasta kolmel suvekuul 14% ja 2008. aastal 12% 15-74-aastasest elanikkonnast. Tulemuste laiendamisel kogu elanikkonnale (1.01.2008 seisuga oli 15-74-aastasi elanikke Eestis 1042808), võis 2007.-2008. aastal suvekuudel kontserte ja muusikafestivale külastanud elanike arv ulatuda ca 125-146 tuhandeni. Kontsertide, eriti levimuusika kontsertide peamiseks sihtrühmaks olid suvekuudel 15-29-aastased noored.

Tabel 13.23. Ühepäevaste kultuuri- ja meelelahutusreiside arv suvekuudel Eestis

		2001	2002	2003	2004*	2005	2006	2007	2008
Ühepäevaseid reise kultuuri või meelelahutusürituse külastamiseks teinud elanikud	arv, tuh in	293	361	370	479	531	459	535	542
	osakaal elanikkonnast, %	28%	35%	35%	46%	51%	44%	51%	52%
Ühepäevaste kultuuri- või meelelahutusürituste külastamiseks tehtud reiside arv (tuhandetes) kokku Eestis kolmel suvekuul		712	1 061	1 039	1 320	1593	1215	1742	1372
Kontsertide, festivalide külastamine, % elanikkonnast		-	16%	17%	17%	15%	18%	14%	12%**

* Kuni 2004. aastani küsiti ainult kultuuriürituste, 2004. aastast aga kultuuri- ja meelelahutusürituste kohta.

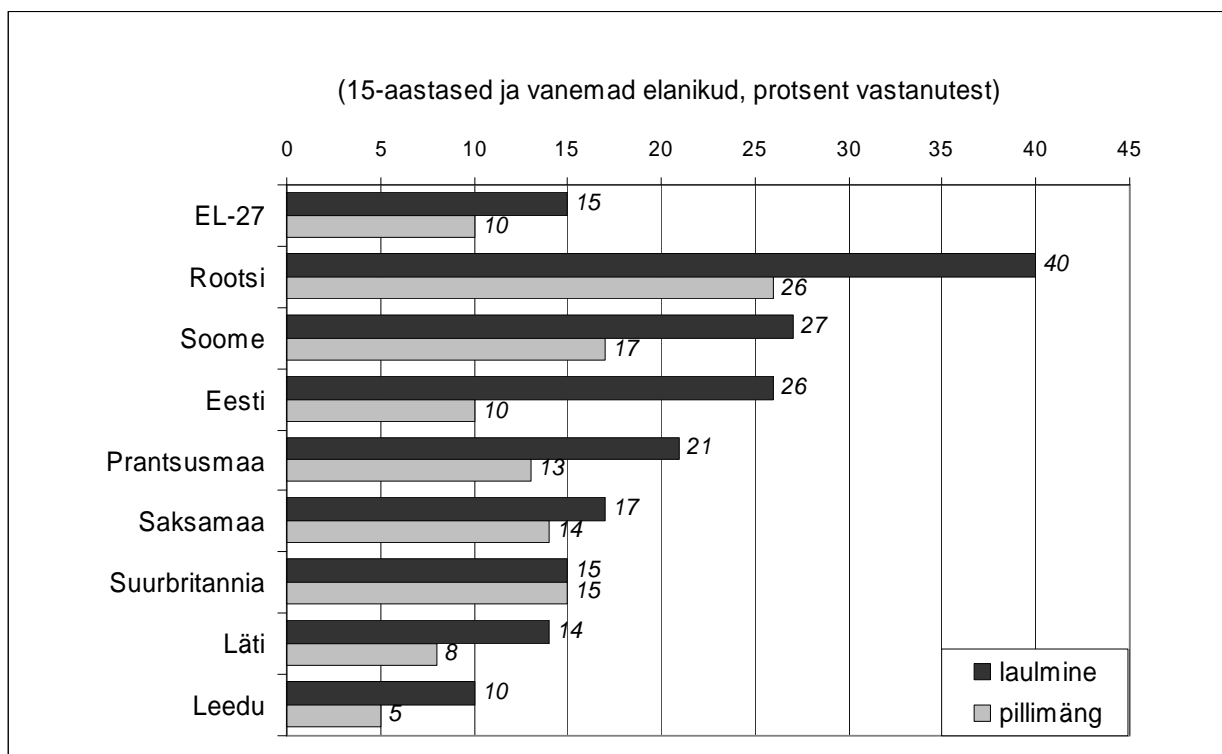
** Alates 2008. aastast küsiti kontsertide, muusikafestivalide külastamise kohta.

Allikad: EAS Turismiarenduskeskus ja Saar Poll OÜ

Elanike huvi muusika valdkonna vastu on suur mitte ainult tarbimise, vaid ka aktiivse tegelemise mõttes. Eurobarometer 2007 uuringu andmetel tegeles Eestis laulmisega 26% 15-aastastest ja vanematest elanikest (kas töötas, õppis või harrastas), 10% mängis mõnda pilli (vt joonis 13.6).

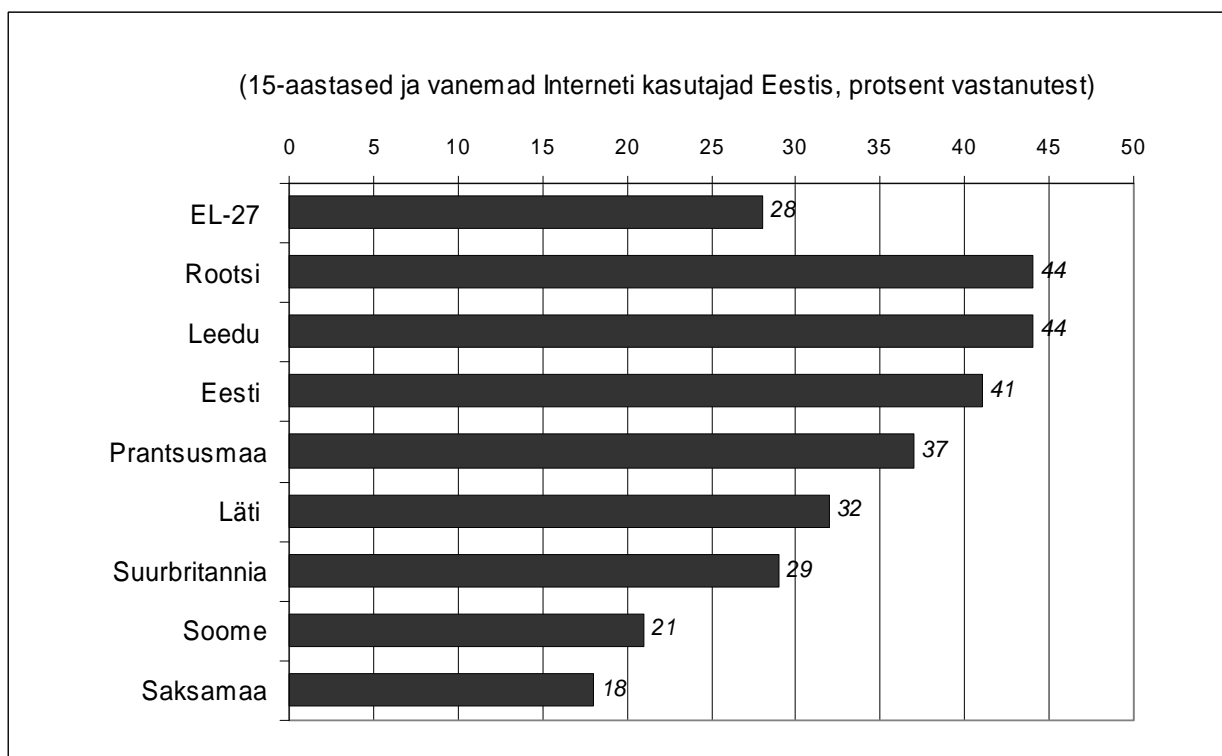
Internet on muutnud elanike muusikatarbimise harjumusi igal pool maailmas, sh Eestis. Eurobarometer 2007 uuringu andmetel kuulab Interneti kaudu raadiot või muusikat 41% Interneti kasutajatest Eestis (ca 61% 15-aastastest ja vanematest elanikest), 30% on aasta jooksul laadinud tasuta Internetist alla muusikat (vt joonised 13.7 ja 13.8). Euroopa riikidega võrreldes on Eestis Interneti kasutamine muusika kuulamise eesmärgil küllalt laialt levinud. Trend avaldab jätkuvalt mõju helisalvestiste müügi vähenemisele, millele artistid on maailmas omakorda reageerinud esinemiste arvu suurendamisega.

Joonis 13.6. Laulmise või pillimänguga tegelemine viimase 12 kuu jooksul 2007. aastal

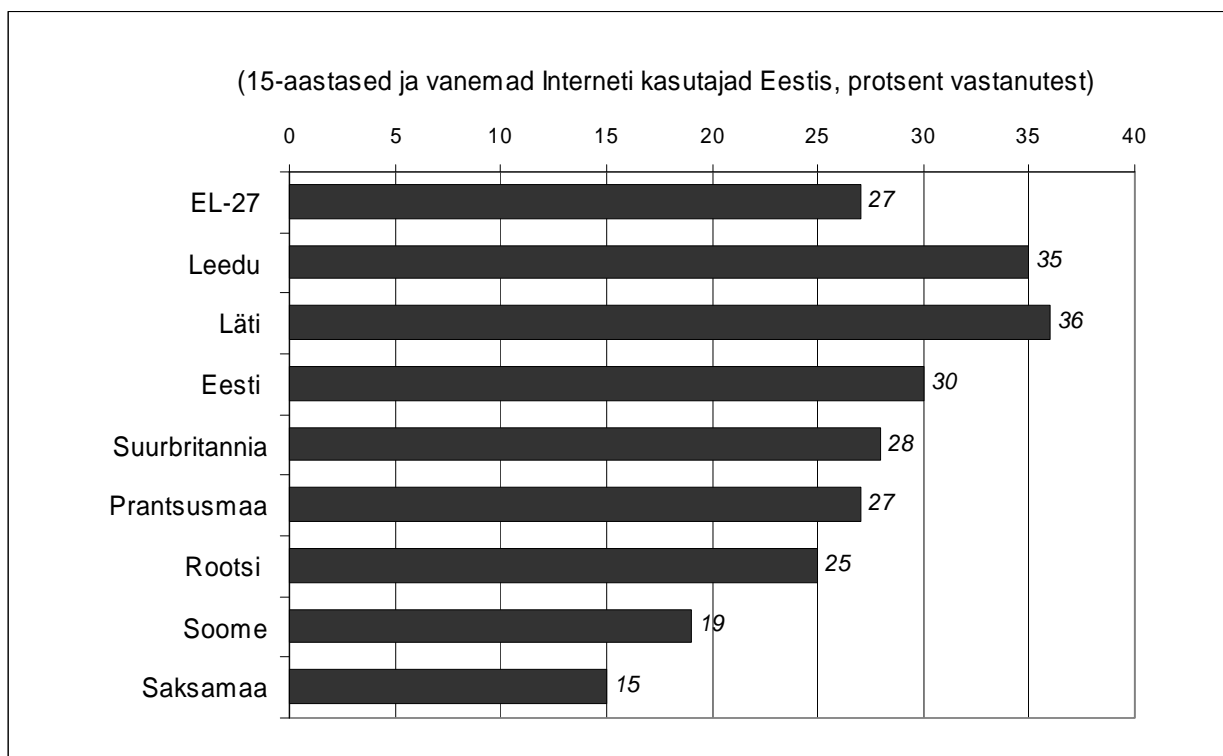
Allikas: Eurobarometer 2007

Joonis 13.7. Raadio või muusika kuulamine Interneti kaudu 2007. aastal

Allikas: Eurobarometer 2007

Joonis 13.8. Muusika tasuta allalaadimine Internetist 2007. aastal

Allikas: Eurobarometer 2007

Statistikaameti leibkonnauuringute andmetel on kulutused kuus vabale ajale¹⁰, sh kontsertide külastamisele, 2004. aastaga võrreldes enam kui kahekordistunud (vt tabel 13.24). 2007. aastal kulutas üks leibkonnaliige keskmiselt kuus vabale ajale 381,4 krooni. Vaba aja kulutustes sisalduvad kino-, teatri-, kontserdikülastused, kulutused ajakirjandusele ja raamatutele jm vaba aja tegevustele.

Tabel 13.24. Leibkonnaliikme keskmised kulutused kuus vabale ajale 1996-2007, kroonides

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
kulutused	74,1	98,0	136,7	140,2	141,6	155,6	165,1	170,9	187,1	239,0	324,2	381,4

¹⁰ Leibkonna väljaminekute esitamisel kasutab Statistikaamet Euroopa Liidu Statistikaameti (Eurostati) väljatöötatud tarbimiskulutuste klassifikaatorit (COICOP-HBS).

13.2.2. Avaliku sektori huvid

Avaliku sektori all mõistetakse siinkohal riiki ja kohalikke omavalitsusi. Mõlemad on huvitatud muusikaelu ja -kultuuri kvaliteedist ning mitmekülgsest, mis haaraks elanikkonna eri kihte ja institutsioone. Aktuaalne on olemasolevate ressursside otstarbekam kasutamine ja kontserdielu elavdamine Eesti eri piirkondades, järjepidevuse säilitamine laste harrastustegevuse toetamise näol ning Eesti kultuuri, sh muusikute-interpretide tutvustamine välismaal.

Kohalikud omavalitsused toetavad oma eelarvest muusikaürituste, kontsertide, festivalide, muusika- ja laulukonkursside korraldamist, muusikariistade ostmist, kirjastamistegevust, muusikakoole, kontserdipaikade ehitamist ja renoveerimist, laululavasid jms. Rahandusministeeriumi kohalike omavalitsuste eelarvetest ei saa täpset ülevaadet, milliseid muusikaga seotud tegevusi ja kui suures ulatuses on aastate jooksul toetatud, sest eraldi eelarve real on vaid kohalike omavalitsuste toetused kontserdiorganisatsioonidele, laste muusika- ja kunstikoolidele ning laululavadele (vt finantseerimine, alapeatükk 13.3.1).

Kohalikud omavalitsused on kohaliku kultuurielu eestvedajad koos aktiivsemate seltside ja kultuuriinimestega. Nii on tekkinud kohalike omavalitsuste tiheda koostöö tulemusel kontserdiorganisatsioonid näiteks Tallinnas, Pärnus ja Tartus. Väiksemate linnade muusikaelu edendajateks ja muusikaürituste korraldajateks on sageli nende kultuuriosakonnad, valdadel vallavalitsused, kes taotlevad ka ürituste läbiviimiseks tegevustoetusi. Selline kohalike omavalitsuste initsiatiiv loob traditsioone, pakub huvi nii kohalikele elanikele kui küllastajatele ehk väljundina elavdab peale kultuurielu ka kohalikkude majandust. Oluline on kolmanda sektori organisatsioonide aktiivsus muusikasündmuste korraldamisel valdades ja linnades.

Omavalitsused toetavad muusika valdkonda kontserdipaikade osas, turvalisuse ja heakorra tagamisel, harrastustegevuseks ja muusikahariduse omandamiseks võimaluste loomisel ning järjepidevuse säilitamisel ja arendamisel. Kohalike omavalitsuste väljaanded ja kodulehed on infokanaliks muusikaürituste korraldajatele ürituste teabe viimisel potentsiaalse sihtrühmani. Kontsertide külastamise võimalusi maapiirkondades, suuremate linnade lähedal ning Tallinnas piirab õhtuse või öise ühistranspordi vähesus-puudumine. Probleem on püsinud aktuaalsena perioodil 2004-2009. Ühistranspordi erigrasfikuid või lisareise kehtestatakse ainult erandkorras, pigem teevad seda eratranspordifirmad maailmakuulsate artistide esinemiste korral, kui Eestisse on tulemas hulgaliselt kultuurituriste välismaalt. Seoses Tallinna saamisega Euroopa Kultuuripealinnaks aastal 2011 on kultuurile ja muusikale hakatud pöörama erilist tähelepanu ning sündmuse ettevalmistamiseks on loodud Sihtasutus Tallinn 2011.

13.3. ORGANISATSIOON JA POLIITIKA

13.3.1. Finantseerimine

Kultuuriministeeriumi finantseraldised

Kultuuriministeeriumi kaudu muusika valdkonnale eraldatud rahasumma oli 2007. aasta eelarve järgi 157,7 miljonit krooni (vt lisa 13.2; 2004. aastal 94,3 mln krooni). Siia ei ole arvestatud Rahvusooper Estoniale ja Nargen Opera-le eraldatud raha¹¹. Kultuuriministeerium toetas 2007. aastal muusikakoole, orkestreid, laulupeo ettevalmistamisega seotud asutusi, eesti kultuuri tutvustamist maailmas, mitmeid muusikafestivale, riiklikke kontserdiorganisatsioone, muusikakollektiive ja ühinguid. Kõige enam toetati süvamuusikat, veidi pärimusmuusikat ja jazz-muusikat (festival Jazzkaar). Eraldi on käivitunud laulu- ja tantsupeo protsessis osalevate kollektiivide toetusprogramm.

Riiklikke kontserdiorganisatsioone, mida on Eestis kolm, Eesti Kontsert, ERSO ja Eesti Filharmoonia Kammerkoor, toetati 2007. aastal 134,9 miljoni krooniga (2004. a 72,9 mln kr). Süvamuusika tugistruktuurid (Eesti Muusika Infokeskus, Eesti Muusikafestivalid, Eesti Muusikanõukogu) said toetust 1,4 miljonit krooni. 2007. aasta noorte laulu- ja tantsupeo ettevalmistamiseks toetati Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutust ligi 4 miljoni krooniga, piirkondlike koori- ja tantsurühmade juhtide mentoreid maakondades 1 miljoni krooniga (siin sisaldub ka toetus tantsule) ning Eesti–Soome laulupidu Poris 400 tuhande krooniga. Projektipõhist toetust jagati 7 programmi raames:

1. “Eesti muusika rahvusvahelisel areenil” – 1,74 miljonit krooni,
2. “Eesti heliplaat rahvusvahelisel areenil” – 0,35 miljonit krooni,
3. “Süvamuusika Eestis” – 2,42 miljonit krooni,
4. “Süvamuusika- ja muusikaalaste trükiste väljaandmine” – 1,0 miljonit krooni,
5. “Eraõiguslikud kontserdikorraldajad” – 1,43 miljonit krooni,
6. “Noortekoorid rahvusvahelisel areenil” – 0,26 miljonit krooni
7. Toetus heliloomingu tellimiseks – 1,5 miljonit krooni.

Kokku jagati muusika valdkonna toetusprogrammide raames projektitoetust 8,7 miljonit krooni (2004. aastal 4,3 mln kr, vt tabel 13.25). Perioodil 2004-2007 kasvas toetuste kogusumma kahekordseks. Edaspidi on riigil kavatsus luua juurde uusi toetusi, näiteks toetada kontserdielu maapiirkondades (“Kontsert maale”) ning toetada hea tasemega rahvusvaheliste või rahvuslike muusikakonkursside ettevalmistamist ja läbiviimist. Programmide raames võivad toetust taotleda peale süvamuusika ka teiste muusikastiilide viljelejad ning muusikafestivalide kõrval väiksemate muusikasündmuste korraldajad, vaatamata organisatsiooni või ühingu omandivormile (aktsiaselts, osühing, mittetulundusühing, sihtasutus, tulundusühing, füüsilisest isikust ettevõtja jne).

¹¹ Ooperi žanr on hõlmatud etenduskunstide (teatri) valdkonna kaardistuses.

Tabel 13.25. Kultuuriministeeriumi poolt muusika toetusprogrammide raames eraldatud projektitoetuste suurus 2007-2008, kroonides

Projekt	2007	2008
Eesti Muusika rahvusvahelisel areenil	1 743 752	1 597 405
Eesti heliplaat rahvusvahelisel areenil	350 000	350 000
Süvamuusika Eestis (sh alamprogramm Noor Muusik)	2 420 000	2 336 367
Süvamuusika- ja muusikaalaste trükiste väljaandmine	1 000 000	1 000 000
Toetus eraõiguslikele kontserdikorraldajatele	1 430 000	1 200 000
Noortekoorid rahvusvahelisel areenil	260 000	360 000
Toetus heliloomingu tellimiseks (sh alamprogramm Resideeriv helilooja)	1 500 000	1 500 000
Toetus eraõiguslikele muusikakollektiividele	-	400 000

Allikas: Kultuuriministeerium, toetuste eraldamise protokollid

Loovisikute seaduse kohaselt võivad loovisikud taotleda riigilt loometegevuseks stipendiume. Kultuuriministeerium eraldab loovisikute ja loomeliitude seaduse kohaselt toetusi loomeliitudele. Muusika valdkonnas saavad toetusi Eesti Heliloojate Liit, Eesti Esitajate Liit ja Eesti Interpreetide Liit. 2007. aastal ulatus kolmele loomeliidule eraldatud toetussumma 1,05 miljoni kroonini, millest Eesti Esitajate Liidu kaudu jagati 55%, Eesti Interpreetide Liidu kaudu 28% ja Eesti Heliloojate Liidu kaudu 17%. 2008. aastal ulatus toetussumma kolmele loomeliidule 1,2 miljoni kroonini. Eesti Esitajate Liidu hinnangul on taotluste arv kasvanud hüppeliselt 2006.-2007. aastaga võrreldes ja oma liikmete taotluste rahuldamiseks oleks vajalik summa kahekordistamine, mis pole aga seaduse järgi võimalik.

Omavalitsuste finantseraldised

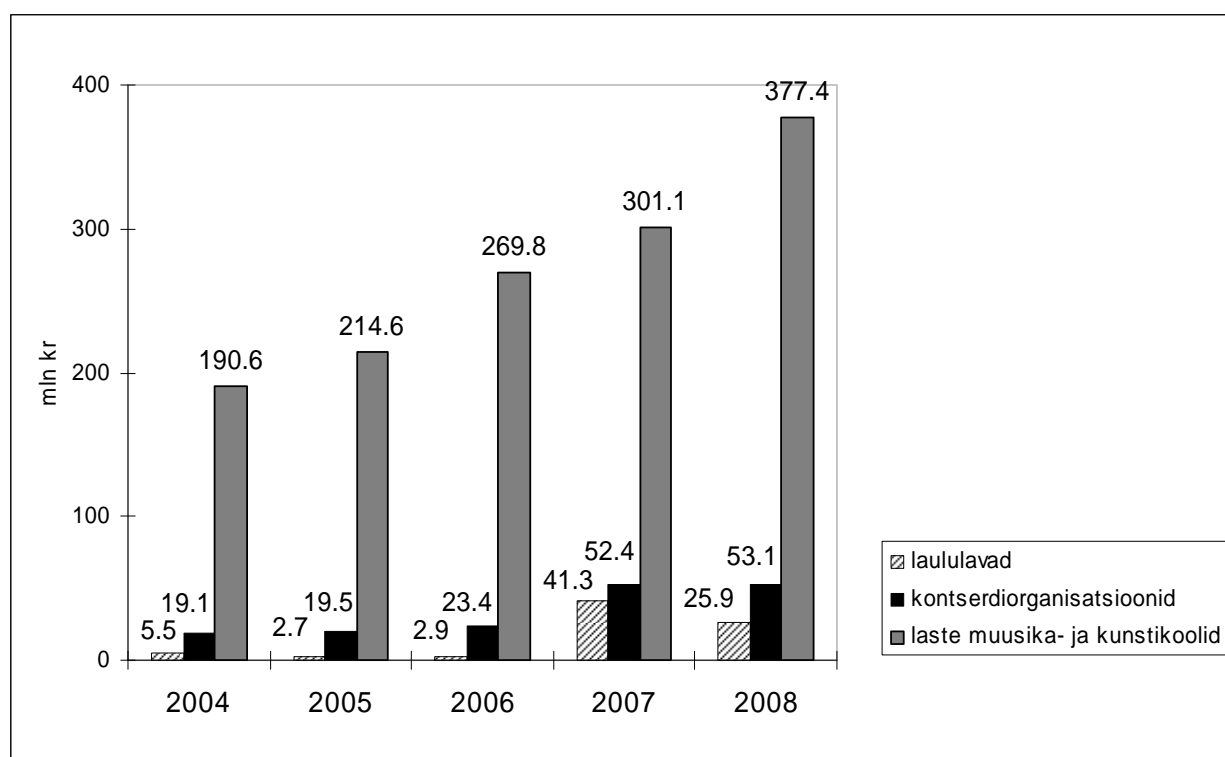
Kohalikud omavalitsused toetavad kontserdiorganisatsioone, laste muusikakoole, mitmeid muusikafestivale, laululavade rekonstrueerimist, kultuuriseltside ja -ühingute muusikaüritusi jms. Rahandusministeeriumi kohalike omavalitsuste kuueelarvete täitmise aruannetest saab teada toetuste suuruse vaid kolmele valdkonnale: kontserdiorganisatsioonidele, muusika- ja kunstikoolidele ning laululavadele. Ülejäänud muusika valdkonna toetused jagunevad erinevate eelarveridade vahel (nt kultuuriüritused, vabaaja üritused, täiskasvanute huviasutused, seltsitegevus jms), mistõttu omavalitsuste toetuste mahtu tervikuna ei ole võimalik määratleda.

2007. aastal eraldasid kohalikud omavalitsused kontserdiorganisatsioonidele kokku 52,4 miljonit krooni, 2008. aastal 53,1 miljonit krooni (2004. a 19,1 mln kr), toetuste kogusumma on kasvanud ligikaudu kolm korda. Piirkondlikult toetasid kontserdiorganisatsioone peamiselt Tallinna, Pärnumaa, Ida-Virumaa, Viljandimaa ja Tartumaa omavalitsused (vt joonis 13.9, tabel 13.26). Laste muusika- ja kunstikoole toetasid 2007. aastal kõik maakonnad kokku 301,1 miljoni krooniga ja 2008. aastal 377,4 miljoni krooniga (2004. a 190,6 mln kr). Toetused on kasvanud 2004-2008 vahelisel perioodil ligikaudu kaks korda (vt tabel 13.27). Laululavasid toetasid

kohalikud omavalitsused 2007. aastal kokku 41,3 miljoni krooniga, 2008. aastal 25,9 miljoni krooniga (2004. a 5,5 mln kr). Peamiselt toetati laululavasid Tallinna linnas, Harjumaal, Ida-Virumaal, Saaremaal, Põlvamaal, Viljandimaal ja Võrumaal (vt tabel 13.28). Lisaks toetasid kohalikud omavalitsused 2007. aastal kultuuri- ja vabaaja üritusi kokku 204,1 miljoni krooniga, mille hulgas on toetused muusikaüritustele (vt tabel 13.29).

Suurim kohalik omavalitsus, Tallinna linn, toetas muusika valdkonda 2007. aastal kokku 18,5 miljoni krooniga, millest 15,1 miljonit krooni moodustas toetus Tallinna Filharmooniale. Kokku rahuldab Tallinna linn 2007. aastal 145 asutuse, ühingu või organisatsiooni taotlused 179-le muusikaüritusele (sh harrastuskoorid)¹².

Joonis 13.9. Kohalike omavalitsuste toetused laululavadele, kontserdiorganisatsioonidele ning laste muusika- ja kunstikoolidele 2004-2008

Allikas: Rahandusministeerium, kohalike omavalitsuste eelarvete kuuaruanded

¹² Allikas: Tallinna Kultuuriväärtuste Amet

Tabel 13.26. Kohalike omavalitsuste toetused kontserdiorganisatsioonidele maakonniti, tuh kr

Maakond	2004	2005	2006	2007	2008
Tallinn	11234,5	10836,4	12167,0	13924,9	17938,0
Harjumaa (v.a Tallinn)	0	0	100,0	0	0
Hiiumaa	0	0	0	0	0
Ida-Virumaa	1982,0	2100,2	2286,5	2827,5	3383,0
Jõgevamaa	0	0	0	0	0
Järvamaa	4,0	9	20,0	27,8	25,1
Läänemaa	0	0	0	0	0
Lääne-Virumaa	0	0	0	0	0
Põlvamaa	50,0	53,0	70,1	78,1	86,8
Pärnumaa	5196,3	5816,3	6293,6	8047,4	8852,7
Saaremaa	0	0	0	0	0
Raplamaa	2,0	2,0	4,0	3,0	5,0
Tartumaa	600,0	600,0	600,0	600,0	0
Valgamaa	45,0	55,0	60,0	60,0	72,0
Viljandimaa	0	0	1842,0	26797,9	22728,2
Võrumaa	0	0	0	0	0
Kokku	19113,8	19471,9	23443,2	52366,6	53090,8

Allikas: Rahandusministeerium, kohalike omavalitsuste eelarvete kuuaruanded

Tabel 13.27. Kohalike omavalitsuste toetused laste muusika- ja kunstikoolidele maakonniti, tuh kr

Maakond	2004	2005	2006	2007	2008
Tallinn	23419,0	26800,8	44996,9	43539,8	56325,5
Harjumaa (v.a Tallinn)	28014,0	30999,7	36831,2	46229,4	51411,5
Hiiumaa	1988,0	2194,4	2345,9	2664,0	2911,9
Ida-Virumaa	36451,1	41531,2	47564,0	56685,3	82190,1
Jõgevamaa	7293,2	7977,2	9462,8	11267,4	12759,9
Järvamaa	5037,1	5703,1	7429,4	8217,4	13003,8
Läänemaa	5153,0	5331,6	6328,3	7219,1	8729,7
Lääne-Virumaa	10485,8	10773,5	11618,9	13720,3	15753,5
Põlvamaa	5427,4	6041,6	6887,7	7773,8	9228,1
Pärnumaa	11793,1	12443,4	14383,4	16242,8	20899,8
Saaremaa	6531,9	7694,2	8877,8	9212,6	10645,1
Raplamaa	7802,3	8476,2	9202,9	12231,2	15563,5
Tartumaa	22051,4	25624,2	36851,2	30619,4	35132,4
Valgamaa	5417,5	6683,8	6666,4	7891,5	10654,7
Viljandimaa	6967,3	8485,2	10850,2	17574,6	20337,0
Võrumaa	6764,1	7828,2	9511,7	10016,9	11897,2
Kokku	190596,2	214588,3	269808,7	301105,5	377443,5

Allikas: Rahandusministeerium, kohalike omavalitsuste eelarvete kuuaruanded

Tabel 13.28. Kohalike omavalitsuste toetused laululavadele maakonniti 2004-2008 (tuh kr)

Maakond	2004	2005	2006	2007	2008
Tallinn	4993,1	2140,0	2000,0	37682,9	22030,4
Harjumaa (v.a Tallinn)	0	0	30,0	147,5	1822,3
Hiiumaa	0	0	0	0	0
Ida-Virumaa	0	155,7	512,5	855,3	543,0
Jõgevamaa	7,0	21,4	3,7	14,6	154,9
Järvamaa	0	0	77,8	30,0	0
Läänemaa	395,6	0,3	0	0	0
Lääne-Virumaa	9,8	15,1	78,3	1,5	6,6
Põlvamaa	0	315,0	0	284,9	664,6
Pärnumaa	0	0	0	0	0
Saaremaa	0	0	65,0	100,1	62,3
Raplamaa	0,8	3,0	0,3	203,6	0
Tartumaa	4,5	40,6	0	0	0
Valgamaa	12,5	0	0	0	0
Viljandimaa	10,6	3,9	90,2	798,7	239,3
Võrumaa	36,2	49,5	0,3	1159,3	409,8
Kokku	5470,0	2744,5	2858,0	41278,4	25933,2

Allikas: Rahandusministeerium, kohalike omavalitsuste eelarvete kuuaruanded

Tabel 13.29. Kohalike omavalitsuste toetused vabaajale, kultuurile ja religioonile (sh muusika valdkonnale), tuh kr

Kohalike omavalitsuste toetused	2004	2005	2006	2007	2008
Kokku toetused vabaajale, kultuurile ja religioonile	1731401	2139791	2540421	2900377	3383717
sh kontserdiorganisatsioonidele	19114	19472	23443	52367	53091
sh muusika- ja kunstikoolidele	190596	214588	269809	301106	377444
sh laululavadele	5470	2745	2858	41278	25933
sh toetused kultuuriüritustele	61001	79994	91007	104914	131982
sh toetused vaba aja üritustele	40066	35861	40994	67026	72118

Allikas: Rahandusministeerium, kohalike omavalitsuste eelarvete kuuaruanded

Eesti Rahvuskultuuri Fond

Eesti Rahvuskultuuri Fondist eraldati 2006.-2007. aastal muusikale toetusi 592 tuhat krooni ehk 16,5% kogu jaotatavast summast (3,6 mln kr). Aastatel 1991-2007 on fond toetanud muusika valdkonda kokku 9,9 miljoni krooniga, mis moodustas 21,2% kogu sel perioodil jaotatud rahast (46,9 mln kr).

Eesti Kultuurkapital

Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitalist jaotati 2007. aastal toetusi kokku 22,8 miljonit krooni, 2006. aastal 19,1 miljonit krooni (2003. a 10,6 mln kr). Esitatud taotlusi oli 1355 kogusummas 58,2 miljonit krooni, millest rahuldati 973. Helikunsti sihtkapitali poolt jaotatud rahasumma moodustas 15,3% kogu Kultuurkapitali poolt jaotatud rahast (149,0 mln kr). Võrdluseks, 2004. aastal toetati muusika valdkonda 13,1 miljoni krooniga, mis moodustas 11,3% sel aastal jaotatavast rahasummast (115,6 mln kr). Helikunstile jagatud summad on suurenenud võrdväärselt Kultuurkapitali jaotatavate summade suurenemisega.

Hasartmängumaksu Nõukogu

2007. aastal esitati seoses muusika valdkonnaga nõukogule 295 taotlust kogusummas 9,4 miljonile kroonile. Esitatud taotlustest rahuldati 91, kogusummas 1,6 miljonit krooni. Valdkonna toetamine on suurenenud märgatavalt, sest 2004. aastal toetati valdkonda 0,6 miljoni krooniga¹³.

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus

Loomemajanduse arendamiseks on Euroopa Liidu struktuurifondidest aastatel 2007-2013 ette nähtud 117 miljonit krooni. Kultuuri panustavate meetmete rakendusüksuseks on Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS). Avalikule ja mittetulundussektorile suunatud programmid, sh muusika valdkonnale, on EAS-s hetkel järgmised: piirkondade konkurentsivõime tugevdamise programm, piirkondade konkurentsivõime tugevdamise väikeprojektide programm, kohaliku omaalgatuse programm, hasartmängumaksust regionaalsete investeeringutoetuste andmise programm, messitoetus¹⁴. Muusika valdkonna ekspertide sõnul eeldavad enamik toetusrahadest mitme partnerriigi osalust ja on orienteeritud riikidevahelisele koostööle, mistõttu on nende rakendamine rahvusliku kultuuri jaoks suhteliselt raske (nt heliteoste jäädvustamine) ja olemasolevaid toetusi ei saa kasutada ürituste korraldamiseks. Näiteks messitoetus nõuab tulutootvate äriühingute osalust, 50% ulatuses omafinantseerimist ja otsesid äritulemusi, kuid mittetulundusühingutel on omafinantseerimise võimalus väga väike või puudub. Ekspertide sõnul võiks mittetulundusühingutel olla omafinantseeringu protsent madalam (0-30%), finantseerimise allikana võiks arvesse võtta ministeeriumide programmide, Eesti Kultuurkapitali jt institutsioonide sihtotstarbelisi eraldisi. Toetusvõimaluste suurendamine EAS-i kaudu on ekspertide sõnul väga vajalik. EAS-lt oodatakse muusikute paremat ärakasutamist Eesti tutvustamisel maailmas.

Muud toetajad, sponsorlus

Valdkonda toetavad veel Avatud Eesti Fond ja Sihtasutus Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu, näiteks Noore Kultuuritegelase preemia näol. 2002. aastal said preemia helilooja Tõnu Kõrvits ja rahvamuusik Krista Sildoja, 2004. aastal dirigent Anu Tali ja 2006. aastal helilooja Helena Tulve.

¹³ Hasartmängumaksu Nõukogu taotluste ja vastuste andmebaas.

¹⁴ Kultuuriministeerium, loomemajanduse rahastamisvõimalused, <http://www.kul.ee/index.php?path=0x2x1239x1402>

Eesti muusikaelu, -kollektiive ja kontserdikorraldajaid toetavad mitmed sponsorid, riikide välisesindused ja instituudid, kultuurikeskused ning suured eraettevõtted Eestist. Ei ole teada, kui suur on üldse kultuurisponsorlus Eestis ja kui suur osa sellest on suunatud muusika valdkonda. Ekspertide sõnul on sponsorlus vähenenud aastatel 2008-2009 seoses majandusolukorra halvenemisega. Süvamuusika kuulajate arv on väiksem ja seetõttu on süvamuusika kontsertidele raskem saada Eestis toetajaid.

13.3.2. Seadusandlik regulatsioon

Eestis kehtivad muusika valdkonnas järgmised kultuuriseadused:

- Etendusasutuse seadus (vastu võetud 11. 06. 2003)
- Rahvusoperi seadus (vastu võetud 2.12.1997). Seaduses sätestatakse rahvusoperi eesmärk, ülesanded, õiguslik seisund ning juhtimise ja tegevuse korraldus.
- Vähemusrahvuse kultuuriautonoomia seadus (vastu võetud 26.10.1993)
- Sundeksemplari seadus (vastu võetud 12.02.1997)
- Autoriõiguse seadus (vastu võetud 11.11.1992)
- Riigi kultuuripreemiate ja kultuuristipendiumide seadus (vastu võetud 29.10.1998)
- Loovisikute ja loomeliitude seadus (vastu võetud 18.11.2004)
- Kultuuriväärtuste väljaveo, sisseveo ja ekspordi seadus (vastu võetud 20.12.2007).
- Eesti Kultuurkapitali seadus (vastu võetud 01.06.1994)

Euroopa Liidu õigusaktid ja rahvusvahelised lepingud, mis kehtivad autoriõiguse valdkonnas (sh muusika valdkonnas):

- Euroopa Ühenduse Nõukogu DIREKTIIV 92/100/EMÜ rentimise ja laenutamise õiguse ning teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi valdkonnas (19. november 1992)
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu DIREKTIIV 96/9/EÜ andmebaaside õigusliku kaitse kohta (11. märts 1996)
- Euroopa Ühenduse Nõukogu DIREKTIIV 93/83/EMÜ mõnede sätete kooskõlastamise kohta, mis puudutavad autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi satelliidi kaudu edastamisel ja taasedastamisel kaabellevi kaudu (27. september 1993)
- Euroopa Ühenduse Nõukogu DIREKTIIV 93/98/EMÜ autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitse kehtivuse tähtaegade ühtlustamise kohta (29. oktoober 1993)
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu DIREKTIIV 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (22. mai 2001)
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu DIREKTIIV 2001/84/EÜ algupärase kunstiteose autori õiguse kohta saada hüvitist edasimüügi korral (27. september 2001)
- Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioon (alla kirjutatud 9. septembril 1886. a Bernis)

- Teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse rahvusvaheline konventsioon (koostatud 26. oktoobril 1961. a Roomas)
- Fonogrammitootjat fonogrammi loata paljundamise vastu kaitsev konventsioon (koostatud 29. oktoobril 1971. a Genfis)
- WIPO esitus- ja fonogrammileping (vastu võetud 20. detsembril 1996)
- WIPO autoriõiguse leping (vastu võetud 20. detsembril 1996)
- Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping.
Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) asutamislepingu (Marrakeši lepingu) lisa 1c.

Lisaks ülaltooduile juhivad muusika valdkonna ettevõtjad ja kontserdikorraldajad Eesti Vabariigi kehtivatest muudest seadustest (nt maksuseadustest, tööõigusseadustest).

13.3.3. Organiseeritus

Muusika valdkonnas on erakordselt palju aktiivselt tegutsevaid ühinguid ja seltsi. Valdkonna esindus- ehk katusorganisatsiooni, Eesti Muusikanõukogu andmetel on neid 65. Nimetatud arv kajastab üksnes professionaalse muusika ja *jazz-i* alal tegutsevaid ühinguid. Lisaks on hulgaliselt (üle 20) rahvamuusikaga tegelevaid ning on ka levimuusikaga seotud ühinguid. Valdkonna loomeliidud on Eesti Heliloojate Liit (liikmeid 107), Eesti Interpreetide Liit (liikmeid 181) ja Eesti Esitajate Liit (liikmeid 510).

Olulisemad ühingud ja liidud Eesti Muusika Infokeskuse ja Eesti Muusikanõukogu andmetel:

- Eduard Tubina Ühing
- EELK Kirikumuusika Liit
- Eesti Akordioniliit
- Eesti Arnold Schönbergi Ühing
- Eesti Autorite Ühing
- Eesti Autoriõiguste Kaitse Organisatsioon
- Eesti Esitajate Liit
- Eesti Fonogrammitootjate Ühing
- Eesti Gregoriaani Ühing
- Eesti Heliloojate Liit
- Eesti Interpreetide Liit
- Eesti Jazzliit
- Eesti Kandleliit
- Eesti Keelpilliõpetajate Ühing
- Eesti Kitarriselts
- Eesti Klaveriõpetajate Ühing
- Eesti Klavessiinisõprade Tsunft
- Eesti Kooriühing
- Eesti Muusika Infokeskus
- Eesti Muusikafestivalid
- Eesti Muusikafond
- Eesti Muusikakogude Ühendus
- Eesti Muusikakoolide Liit
- Eesti Muusikanõukogu
- Eesti Muusikateaduse Selts
- Eesti Muusikaõpetajate Liit
- Eesti Orelisõprade Ühing
- Eesti Richard Wagneri Ühing
- Lepo Sumera Ühing
- Music Export Estonia
- Muusikute Täiendõppe Keskus
- Rahvusvaheline Artur Kapi Ühing
- Rahvusvaheline Eduard Tubina Ühing

Lisaks tegutsevad veel Eesti Klubimuusika Liit, Eesti Kutseliste Pärimusmuusikute Liit, Eesti Muusikateatrite Vokaalsolistide Liit, Eesti Segakooride Liit, Eesti Kammerkooride Liit, Eesti Meestelaulu Selts, Eesti Naislaulu Selts, Eesti Puhkpillimuusika Ühing, Eesti Koorijuhtide Liit jt.

Autorite-esitajate õigusi teostavad valdkonnas Eesti Autorite Ühing, Eesti Esitajate Liit ja Eesti Autoriõiguste Kaitse Organisatsioon. Helisalvestiste tootjate õigusi kaitseb Eesti Fonogrammitootjate Ühing.

Liidud ja ühingud pole ainult muusikute esindusorganisatsioonideks, vaid korraldavad aktiivselt kontserte, festivale, annavad välja trükiseid ning plaate. Heaks näiteks on Eesti Interpreetide Liit, mis on korraldanud 2007. aastal 30 ja 2008. aastal 38 kontserti. Statistilist infot liitude ja ühingute tegevuse kohta valdkonnas ei koguta.

13.3.4. Seosed teiste majandusharude ja tegevusvaldkondadega

Muusika valdkond on oluliselt seotud turismi, toitlustuse, teeninduse, kaubanduse, töötleva tööstuse, hariduse, meelelahutuse ja vaba aja ning paljude muude valdkondadega.

Turismi seoseid kontserdikülastustega avavad Tallinna Ettevõtlusameti turismiosakonna poolt tellitud küsitlused. Uuringufirma Emor on välituristide uuringute raames turistidelt küsinud, millega nad Tallinnas viibimise aja jooksul tegelevad. 2008. aastal käis kontserdil 5% Tallinna külastanud turistidest (n=1370, v.a kruisituristid). Osakaal pole 2004. aastaga võrreldes kasvanud (5%, n=1211). Kui 2003-2004 arvatati turistide osakaalu majutusasutustes ööbinute järgi, siis alates 2005. aastast saab kasutada piiriületusstatistikat. Soome turistide osakaal võib olla statistikas kajastatust suurem (perioodil 2003-2004), kuna turistid ei pruukinud kontserdikülastusteks ööbida Eestis või ei ööbinud majutusasutustes. Ligikaudsete arvutuste järgi külastas 2008. aastal Eestis kontserte 48,9 tuhat välituristi (vt tabel 13.30).

Tabel 13.30. Välituristide kontserdikülastused Eestis 2003-2004 ja 2008

Riik	2003		2004		2008*	
	Kontserdi- külastajate arv	% antud riigi turistidest	Kontserdi- külastajate arv	% antud riigi turistidest	Kontserdi- külastajate arv	% antud riigi turistidest
Venemaa	2 612	7	3 388	8	15 040	8
Soome	14 130	2	8 439	1	13 460	1
Läti	-	-	-	-	7 930	13
Saksamaa	4 771	7	21 411	25	7 500	10
Suurbritannia	2 412	8	5 835	15	3 760	8
Rootsi	4 673	7	4 452	5	1 180	1
Norra	2 387	8	7 518	21	0	0
Kokku	28 161	3	56 780	5	48 870	5

* Laiendus vastava riigi turistide üldarvule.

Allikad: Statistikaamet ja Tallinna Ettevõtlusamet (AS Emori välituristide uuring)

Kontserdireise pakuvad oma klientidele siseturismi raames mitmed turismifirmad (nt Estravel, Kaleva Travel jt).

Muusika valdkond on tihedalt seotud hotellide, restoranide, ööklubidega, sest tegemist on esinemispaikade ja esinemisvõimaluste pakkujatega. Restoranide, kohvikute ja klubide kontserdikorraldamisealane tegevus on viimastel aastatel hoogustunud (nt Tallinnas restoran Clazz, Rock Café, klubi Tapper, baar Juuksur jt). Samamoodi on valdkonnaga seotud peokorraldus, kust ekspertide sõnul liikus 2004. aastal muusika valdkonda hinnanguliselt 30 miljonit krooni, ning üritusturundus. Hotellid, restoranid ja ööklubid ei pea eraldi arvestust, kui suur osa müügitulust on saadud tänu muusikaesitustele.

Lisaks ülaltooduile on muusika valdkonnaga tihedalt seotud transpordifirmad (aparatuuri, tehnika, lava, esinejate jms transport), reklaamifirmad (trükised, kultuurireklaam), kaubandus (helisalvestised, muusikariistad, noodid, raamatud, esinemisriietus, helisalvestiste mängimiseks-kuulamiseks vajalikud seadmed), kirjastamine ja trükitööstus (noodid, raamatud, ajakirjad). Teeninduse vallast piletimüügi, puhastus- ja pesumajade teenused, muusikariistade parandus, juuksuri-, valve-, nõustamis-, montaaži-, audio-video-, raamatupidamis-, turundus-, IT teenused jms. Tööstuse valdkonnast on muusika valdkonnaga lahutamatu seotud salvestite tiražeerimine, tekstiili- ja jalatsitööstus (rõivad, kostüümid), lavakonstruktsioonid (lava, dekoratsioonid), tehnika ja masinatööstus (lavatehnika, mehhanismid, valguspark, helitehnika, interaktiivsed lahendused, eriefektid jms). Kui Eesti esitajate ja interpretide kontserditehnika ja -korraldus toimub kohapealsete jõududega, siis välisartistide puhul sisalduvad kontserdilava, selle ülespanek ja mahavõtmine, heli- ja valguspark sisseostetavas pakendis. Oluline on sobiva esinemispaiga, usaldusväärse ja kogemustega Eesti partneri olemasolu. Autorikaitseorganisatsioonid aitavad autoritel, esitajatel ja tootjatel saada loodu eest seadusega ettenähtud tasu.

Näiteks ühe muusikafestivali läbiviimisel on põhilisteks kuluartikliteks esinejate honorarid ja autoritasud, reklaamid, trükised ja kujundus, korralduskulud (nt piletimüügi vahendustasud, häälestamine, piletimüüjate ja turvateenuse tasud), renditasud (ruumid, muusikainstrumendid, puldid, valgustus, tehnika, lava), majutus, transport ja kindlustus, millele lisanduvad veel raamatupidamise, projektijuhtimise jm kulud.

Muusikat rakendatakse meditsiinis ja mitmetes teraapiates, nt muusikaterapiat koos vibroakustilise teraapiaga on võimalik õppida Tallinna Ülikoolis. Spordivaldkonnas kasutatakse muusikat nii tippspordis (nt iluvõimlemine, iluuisutamine, võistlustants) kui harrastustegevuses (aeroobika, võimlemine).

Väga olulised on valdkonna regionaalne esindatus ning muusikahariduse omandamise ja harrastamise võimalused kogu Eestis. Muusikaüritused elavdavad kohalikku kultuuri- ja majanduselu ning muusika harrastamine ja hariduse omandamise võimalused kindlustavad muusikute järelkasvu.

13.3.5. Seosed teiste loomemajanduse sektoritega

Audiovisuaalsektor aitab muusika autoritel ja esitajatel jõuda sihtrühmani ning vormistada esitus salvestisena. Muusikat edastatakse televisiooni- ja raadiosaadetes (helisalvestised, muusikavideod, kontserdiülekanDED) ning Interneti kaudu. Mitmed Eesti raadiojaamad mängivad peamiselt levimuusikat, aastaid tegutseb üks klassikalisele muusikale spetsialiseerunud raadiojaam – Eesti Rahvusringhäälingu Klassikaraadio. Eesti Rahvusringhääling on arvestatav stuudio ja salvestiste tootja, kelle kaudu edastatakse otseülekanDEid Euroopa ringhäälinguvõrku. Muusika on kino- ja videofilmide koostisosaks, muusikavideote ja DVD-de tootmine on omaette tööstusharu.

Trükimeediast on valdkonnaga seotud kõik meediakanalid: päevalehed, nädalalehed, ajakirjad. Kirjastamise sektoriga on muusikal ühisosa muusikaalase kirjanduse, ajakirjanduse, nootide ja helisalvestiste väljaandmisel. Luuletajate, kirjanike ja heliloojate ühistöö tulemuseks on laulud, muusikaetendused ehk originaallooming.

Muusikakogud on Eesti Teatri- ja Muusikamuseumis, Eesti Rahvusraamatukogus, Eesti Muusika Infokeskuses, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia raamatukogus. Eesti Rahvusraamatukogu saab kõikidest Eestis ilmunud helisalvestistest sundeksemplari, mistõttu on kogu väga ajakohane ja ülevaatlik. Raamatukogude andmekogud on üha rohkem digiteeritud, mis hõlbustab kasutamist. Rahvakunst oma pikaajalise rahvalaulu, pillimängu, regilaulude ning laulupidude traditsiooniga mõjutab mitmeid muusikastiile ja valdkondi, olles inspiratsiooni allikaks. Pärimusmuusika on võitnud populaarsust, millele on peale maakondlike laulupäevade kaasa aidanud mitmed festivalid, nt Viru Folk, Viljandi Pärimusmuusika Festival, Pärimusmuusikakeskus Viljandis, Võru Folklooripäevad jt, ning koolid.

Disainerid lõövad kaasa muusikaürituste ettevalmistamisel (lavakujundus) ja kontserdipaikade loomisel, kus tuleb arvestada helide, materjalide, saalide suuruse jm ebatüüpiliste projektlahendustega. IT areng koos veebidisainiga mõjutab muusika valdkonna arengut, sest IT lahendusi kasutatakse järjest rohkem nii heliteose loomisel kui esitamisel. Interneti levik ja tähtsuse tõus viitab vastava ala spetsialistide laiale tööpõllule. Kõitvaid ja toimivaid veebilahendusi vajavad nii artistid, ansamblid, plaaditootjad, agentuurid, stuudiod, helisalvestiste müüjad, infokeskused, piletimüügiagentuurid jt. Kuna veebikeskkonnad on üha suuremal määral asendamas tavapärasest muusika kuulamist ja ostmist, asetab see veebimeistritele üha kõrgemaid nõudmisi, samuti esitab see väljakutseid helisalvestiste müüjatele. Üheks muusika alamvaldkonnaks on elektronmuusika, mille seadmete, riist- ja tarkvara osas tehakse koostööd infotehnoloogiafirmadega.

Muusika valdkond on loomevaldkondadest lähemalt seotud teatrikunsti, kunsti ja audiovisuaalsektoriga. Etendus kunstide üks alasektor on muusikateatrid (Rahvusoper Estonia ja osaliselt Teater Vanemuine), nn tüüpilised sõnateatrid korraldavad kontsertetendusi (Eesti Riiklik Nukuteater, Tallinna Linnateater jt). Muusika on loomingu koostisosa ooperi-, opereti-, balleti-, jm tantsuetendustel. Taustana on muusika kasutusel keskkonna kujundajana ning vaatajate meeleolu ja emotsionaalsete hinnangute kujundajana, mis võib teadlikult või

alateadlikult mõjutada inimeste käitumist (ka kaubanduses, hotellides, restoranides). Eesti teatrites töötavad loomemeeskonnas muusikaala juhatajad ja muusikaala spetsialistid, kes tegelevad etenduste muusikalise kujundusega. Teatrid maksavad autoriõiguste organisatsioonidele muusika kasutamise eest tasu. Tantsuetendused toimuvad nii elavas esituses kui salvestatud muusika saatel.

Reklaamifirmadele on muusikaürituste korraldajad tööandjateks, luues tutvustavaid trükiseid, plakateid, reklaamklippe. Reklaamifirmad aitavad välja töötada turundust, milliste kanalite kaudu ja kuidas teave sihtrühmani viia. Reklaamiagentuurid kasutavad oma väljundis omakorda muusikat, eesti heliloojatelt tellitakse reklaamidele ka originaalmeloodiaid.

Kunsti valdkonnast seostub muusikaga valgus- ja fotokunst, videokunst ja kujutav kunst, nt plaadiümbrised, trükised, posterid, lavakujundus. Jätkub suund leida traditsiooniliste kontserdisaalide ja kultuurimajade kõrvale uusi esinemispaiku, näiteks esitada muusikat näitusesaalides, muuseumides (Kunstihoone, Okupatsioonimuuseum, Eesti Kunstimuuseum), kloostrite varemetes (nt Padise ja Pirita kloostri varemed), mõisates. Samuti jätkuvad eri loomevaldkondade kombinatsioonid (muusika + sõna, muusika + pilt/foto, muusika + tants).

13.4. HARIDUS

Muusikahariduse süsteem on Eestis selgelt välja kujunenud kolmeastmelisena (vt lisa 13.3). Hariduse aluseks on huvikoolide ehk munitsipaalkoolide (kokku 84) lai ja aastakümnete jooksul väljakujunenud võrgustik, millele lisanduvad mõned eramuusikakoolid, nagu näiteks Musamari Laulustuudio, Kaari Sillamaa Laste Kaunite Kunstide Kool, Studio Diapasoon, Gustav Adolfi Muusikakool jt.

Eritüüpi kool on riigigümnaasium Tallinna Muusikakeskkool, kus antakse nii alg- kui keskastme muusikalist haridust ja mis võtab vastu munitsipaalkoolide andekamaid õpilasi igasse klassi. Muusikakeskkoolis õpetatakse klaveri, keelpilli, puhkpillide, koorijuhtimise, kompositsiooni, kammeransambli ja muusikateooria erialasid. Muusikakeskkooli lõpetas 2000-2008. aastal 206 õpilast. Kokku on Tallinna Muusikakeskkooli lõpetanud 44 lendu üle 1000 noore muusikuga, kellest 90% on jätkanud õpinguid Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias. Algastme muusikakoolide lõpetajatel on võimalus jätkata nii Tallinna Muusikakeskkoolis kui kahes kutseõppeasutuses, samuti teatud erialadel Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias. Kaks kutseõppeasutust Eestis on H. Elleri nim Tartu Muusikakool ja G. Otsa nim Tallinna Muusikakool.

H. Elleri nim Tartu Muusikakoolis saab õppida klaveri, keelpilli, puhkpilli ja löökpilli, akordioni, kompositsiooni, laulu, koorijuhtimise, rütmimuusika ja muusikateooria erialadel. 2000.-2008. aastal lõpetas kooli 181 õpilast. 2005-2008 oli lõpetajaid 70, 2000-2004 aga 111. Kooli loomisest alates on selle lõpetanud 1784 muusikut.

G. Otsa nim. Tallinna Muusikakoolis saab õppida klaverit, keelpille, puhk- ja löökpille, akordionit ja kannelt, koorijuhtimist, klassikalist laulu, muusikateooriat ja pop-jazz-muusikat. Aastatel 2000-2008 lõpetas kooli 337 õpilast. 2005-2008 lõpetas 129 õpilast, 2000-2004 oli lõpetajaid 208. Aastatel 1947-2008 on lõpetajaid olnud kokku 2631.

Muusikaerialadel kutsehariduse omandamine on perioodil 2005-2008 vähenenud. 2000.-2004. aastal lõpetas viie aasta jooksul 319 muusikut, 2005.-2008. aastal lõpetas nelja aasta jooksul 199 muusikut, sh 2005. aastal 42, 2006. aastal 57, 2007. aastal 47 ja 2008. aastal 53 inimest.

Muusikalist kõrgharidust saab omandada Eestis eelkõige Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias, kuid ka Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias ja Tallinna Ülikoolis. Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias saab õppida praktiliselt kõikidel muusikaerialadel. Muusikaerialade lõpetanutest saavad täiendust üldharidus- ja muusikakoolid, orkestrid, koorid, teatrid. 2007. aastal lõpetas muusika erialadel 111 inimest (2004. a 102), neist 76 bakalaureuseõppes, 48 magistriõppes ja 3 doktoriõppes. Aastatel 2000-2008 on muusika erialal lõpetanud 897 inimest, neist 480 aastatel 2000-2004 ja 417 aastatel 2005-2008. Lõpetajate tööhõive uuringu järgi aastal 2007 jätkas bakalaureusekraadiga lõpetanutest erialasel tööl või muusikaalaseid õpinguid 96% lõpetanutest, magistrikraadiga lõpetanutest 85% ja doktorikraadiga lõpetanutest 100%.

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias on võimalik õppida kooli- ja kirikumuusika, klassikalise muusika, pärimusmuusika ning pop- ja jazz-muusika ja kultuurikorralduse erialal.

2005-2008 lõpetas muusika erialal 59 inimest, kooli asutamisest alates (1999-2008) on lõpetanud kokku 94. Muusika osakonna lõpetanute arv on kasvanud perioodil 2005-2008 (59 lõpetajat), võrreldes 2000.-2004. aastaga (30 lõpetajat). 90% muusikaeriala lõpetanutest töötab valdkonnas.

Tallinna Ülikooli kunstide instituudis saab õppida muusika eriala ja muusikateadust. 2000-2004 lõpetas 44 inimest, 2005.-2008. aastal 42 inimest. Kokku on aastatel 2000-2008 Tallinna Ülikoolis muusikahariduse omandanud 86 inimest.

Alates 2002. a saab Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias õppida kultuurikorralduse magistriprogrammis, mis valmistab ette produtsente ja kultuurikorraldajaid muuhulgas ka muusika valdkonna organisatsioonidele. Sama eriala saab diplomioppes õppida TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias.

Kõrghariduse omandamise osas on samuti märgata langustendentsi: 2000-2004 oli lõpetanute arv 554, 2005.-2008. aastal aga 518 inimest.

Muusikahariduse probleemiks on ülaltoodud andmetest lähtudes muusikute järelkasv, koolides muusikaerialadel õppivate noorte arv väheneb ja see puudutab nii kutse- kui kõrgharidust. Ekspertide sõnul peaks keskastme koolitustellimus olema praegusest suurem. Probleem on muusika valdkonna väärtustatuses, st elukutse madalas prestiižis, sissetulekute madalas tasemes. Muusikaharidust mõjutab samuti madal sündivus ning vanemate materiaalsed võimalused pakkuda lastele ande arendamiseks vajalikku koolitust.

13.5. TUGEVUSED, NÕRKUSED, ARENGUVÕIMALUSED JA TAKISTUSED

Tugevused

- Suurte kogemustega kontserdikorraldajad.
- Palju rahvusvaheliselt tunnustatud muusikuid, arvestades elanike arvu.
- Süvamuusika organiseeritus, erialaliitude ja ühenduste arv.
- Süvamuusika tugiorganisatsioonide olemasolu ja aktiivsus (Eesti Muusikanõukogu, Eesti Muusikafestivalid).
- Kontserdimajad Tallinnas, Tartus, Pärnus, Jõhvis, Viljandis Kirsimäe Ait, mis on peale muusika esitamise ka kohaliku kultuurielu keskusteks.
- Muusikaelu aktiivsus, žanriline mitmekesisus ja elujõulised muusikafestivalid (nii süva- kui levimuusika).
- Suur nõudlus sihtrühma poolelt (kontsertide küllastamine ja muusika kuulamine, sh klassikalise koorimuusika, laulupeod).
- Eesti süvamuusika ja kooritraditsiooni roll Eesti imago kujundajana.
- Riigipoolsed toetused *jazz*-muusikale, laulupidudele ja pärimusmuusikale.
- Hästi toimiv muusikakoolide võrgustik.

Nõrkused

- Rahaliste toetuste mitterahuldav tase (välisesinemised, rahvusvahelisele turule sisenemine, loomingu tellimine, loovisikute stipendiumid, alushariduse muusikakoolid jms).
- Täiendkoolituse vähesus muusika valdkonnas töötavatele ettevõtjatele (korralduse pool, äri, statistika, seadusandlus, turundus jms).
- Muusikute järelkasv – kutse- ja kõrgkooli lõpetajate arv muusika erialadel väheneb.
- Puudub riiklik tellimus institutsioonidele muusikaalase info kogumiseks (majandusandmed, kontsertide, vaatajate arvud, piletimüügi statistika jms).
- Vähene koostöö erinevate muusikaühingute, asutuste, organisatsioonide, riigiasutuste vahel, mille tõttu kasutatakse olemasolevaid vahendeid ebaotstarbekalt.
- Toetamine ja muusikaelu on liialt festivalikeskne.
- Iga-aastane festivalidele projektipõhiste toetuste taotlemine riigilt takistab kontsertide planeerimist (ebakindlus toetuse saamise, kokkulepete sõlmimise jms osas), vajalik pikem periood, näiteks kaks aastat.
- Nõrk muusikaekspord ja valdkonna turustus.

Arenguvõimalused

- Eri muusikastiilide vajaduste arvestamine ja koostöö parandamine.
- Noorte muusikahuvi ja aktiivse muusikaga tegelemise suurem toetamine.
- Toetussüsteemi loomine promotsioonile, turundusele jt muusika valdkonna tugistruktuuridele, mis suunatud nii kohalikule kui rahvusvahelisele turule (sh muusikaekspord, messid, infomaterjalid, veebilehed, üritused, rahvusvaheliste organisatsioonide osalustasud, muusikafestivalid, rahvusvahelised konkursid jms).
- Muusikaekspordi toetussummade oluline suurendamine (alates 500 000 kroonist projekti kohta), aga projektide arvu vähendamine.
- Tasakaalustatud regionaalse kultuurielu toetamine (mitmesugused tegevused, sh kontserdiprogrammid erinevatele sihtrühmadele, maakondlikud muusikahariduskeskused).
- Maakondades kontsertide arvu suurenemine (võimalusi rohkem, infrastruktuur parem).
- Veebileht, mis koondaks info kõigi hetkel võimalike toetusmeetmete kohta muusikaprojektide arendamiseks Eestis või ekspordiks, regulaarne informeerimine.
- Toetuste jagamisel komisjonide varieeruv koosseis ning lähtumine projektide elujõulisusest (pigem vähem eraldatud toetusi, kuid suurem summa taotlejale).
- Riikliku koolitustellimuse vastavusse viimine tegeliku vajadusega ja keskastme koolitustellimuse suurendamine muusika erialadel.
- Täiendkoolituse süsteemi ja võimaluste loomine erinevatele muusika valdkonna spetsialistidele (sh rahvusvaheline) ja toetamine eri allikatest (riik, fondid jt).
- Riiklik tellimus muusikaalast infot haldava keskuse loomiseks või olemasoleva institutsiooni tegevuse laiendamiseks, valdkonna iga-aastase aastaraamatu koostamine (siseriiklik müügitulu, eksport jm statistika) ning kultuuriinfo kogumine muusikakollektiivide ja muusikute tegevusest.
- Eesti muusika suurem väärtustamine.

Takistused, ohud

- Majandussurutis ja kulude piiramine (nii pakkujad kui tarbijad, pileti hind), sh vanemate materiaalsed võimalused pakkuda lastele ande väljaarendamiseks vajalikku koolitust.
- Maailmatasemel Eesti muusikakultuuri väärtustamine on Eestis madal.
- Muusika valdkonna ettevõtete, organisatsioonide jm ühenduste jaoks on EAS-i toetusprogrammide tingimuste täitmine raskendatud.
- Mittetulundusühingud ja organisatsioonid (kolmas sektor) ei suuda vahendite ja toetuste puudusel konkureerida riikliku ja erasektoriga.
- Väga nõrk muusikasektori statistika (takistab toetuste taotlemist jt toetusprogrammide väljatöötamist).
- Muusiku elukutse madal prestiiž ja väärtustamine Eesti ühiskonnas.
- Kehtivad seadused ei soodusta sponsorlust. Vaid suured firmad saavad toetada kultuuri.
- Sotsiaalsete garantiide probleem, kui honorare makstakse stipendiumidena (maksuvabad).
- Muusikaürituste ebahühtlane regionaalne jaotus.

13.6. ARENGUPROGNOOS 3-5 AASTAKS

Toodangu, teenuste mahu muutus

Kultuuriministeeriumi muusika arengukava määratleb ministeeriumi missiooniks tingimuste loomise Eesti muusika jätkusuutlikuks arenguks, Eesti muusika rahvusvahelisele areenile pääsu tagamise ja muusikasündmuste kättesaadavuse tagamise kogu elanikkonnale.

Kirjastamise, plaadistamise maht püsib samal tasemel või pigem väheneb. Digitaalsel kujul albumite müük Internetis suureneb ja plaadimüük väheneb. Kontsertide arv püsib samal tasemel või suureneb veidi, mis on kooskõlas rahvusvaheliste suundumustega (salvestamiste asemel püütakse rohkem esineda), kuid piir on lähedal, publikut ei jätku. Majanduse madal konjunktuur võib kaasa tuua väiksemate erakontserdikorraldajate kadumise, kuna kontsertide arvu vähenemisega kaasneb ka korraldustulude vähenemine. Hoolimata majanduslanguse peatumisest lähima 3-5 aasta jooksul, ei pruugi finantseeringuid kultuurivaldkonda juurde tulla. Ekspertid soovivad asetada rohkem rõhku kvaliteedile ja korraldada pigem vähem, aga kõrgema kvaliteediga üritusi. Üldise majandussurutise, palgakärbete ja suureneva tööpuuduse taustal on tarbijatel vähem raha kultuurielus osalemiseks, hinnatundlikkus ja valivus suurenevad. Festivalidest suudavad samal tasemel püsida pikaajalised, traditsiooni kandvad ja tuntud üritused nii süva-, levi- kui pärimusmuusika valdkonnas.

Lähiaastatel toimub kolm kultuurialast suursündmust: XXV Laulu- ja XVIII Tantsupidu, Euroopa Kultuuripealinn Tallinn 2011 ja Eesti kultuuri päevad Prantsusmaal. 2009. aastal toimuva üldlaulupeo märgiline tähendus, imago ja elanikkonna osalemisaktiivsus on tõusuteel, mis on mõjunud soodsalt seonduvatele majandusharudele (nt “rahvuspapud”, etnosokid jms). Tallinn 2011 Euroopa Kultuuripealinn ja 2010. aastal Prantsusmaal toimuvate kultuuripäevade raames avanevad valdkonnale mitmed uued võimalused, mis ühtlasi hoogustavad muusikaekspordi.

Nokia Kontserdimaja valmimine Tallinnas elavdab tõenäoliselt muusikaelu. Muusika esitajate kollektiivse esindamise organisatsioonide poolt valdkonda tagasitoodava raha hulk kasvab.

Ekspordipotentsiaal

Süvamuusika osas võib ekspordipotentsiaali hinnata kõrgeks, välismaal on tuntud mitmed Eesti heliloojad, dirigendid ja koorid, näiteks Eestis resideeruvatest Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Eesti Rahvusmeeskoor, Hortus Musicus, V. Tormis, E.-S. Tüür, E. Klas, O. Elts, A. Volmer jt. Potentsiaali realiseerumine sõltub agentuuride, mänedžeride professionaalsusest ja eelkõige rahalistest võimalustest. Muusikakollektiividel napib eelarve raha välisprojektide teostamiseks, välismaal teenitud tulu võimaldab anda Eestis kontserte, sest süvamuusika kontsert siseriiklikult reeglina ei tasu ennast ära. Eesti muusika jõudmist rahvusvahelisele areenile toetab Kultuuriministeerium programmide “Eesti muusika rahvusvahelisel areenil” ja “Eesti kultuuri tutvustamine maailmas” raames, Eesti Kultuurkapital ja Eesti Rahvuskultuuri Fond, kuid ekspertide sõnul sellest ei piisa. Eesti Kontserdi alla kuuluvate kollektiivide ja Eesti

Filharmonia Kammerkoori välisesinemiste arv kokku suurenes aastatel 2007-2008 32-lt 51-le kontserdile.

Eesti Interpreetide Liidu juurde loodud Välisagentuur, Eesti Muusika Infokeskus, Eesti Muusika Eksport, Eesti Instituut, Eesti Vabariigi välisesinduste juures asuvad kultuuriesindajad tutvustavad kõik Eesti artiste ja heliloojaid, kuid pole ühtset koordineeritud keskust, mis kataks kogu valdkonna, süvamuusika või levimuusika. Eesti Muusika Eksport toetab altpoolt tulevat initsiatiivi, abistab kontaktide võrgustikuga, pakub abi puuduolevate teenuste, koolituste näol, osaleb messidel jms. Firma ei muutu agentuuriks, mis hakkaks muusikaüritusi korraldama.

Kuna mitteriiklike kollektiivide välisesinemiste kohta infot ei koguta, siis pole ka võimalik prognoosida esinemiste mahtu.

Muusikaga seotud valdkondadest on kõrge ekspordipotentsiaaliga Eesti orelimeistrite ja Estonia Klaverivabriku toodang.

Tööhõive muutus

Tööhõive maht jääb tõenäoliselt samaks, kuid vajadus muusika valdkonna sees on tasakaalustamata. Juurde on vaja häid spetsialiste, professionaale. Keskastme koolitustellimus võiks olla suurem. Vajalik oleks tegevuskava, kuidas tõsta muusikute sissetulekuid ja elukutse prestiiži. Püsib tauststruktuuri spetsialistide (mäenedžerid, müük jt) koolitamise vajadus kultuurikorralduse eriala raames Eestis ja välismaal. Noored muusikud (20-25-aastased) siirduvad sageli poole koolitee pealt 2-3ndal õppeaastal välismaale õppima ja ei tule tagasi.

13.7. EKSPERDID JA ÜMARLAUD

Avaldame tänu töö valmimisele kaasa aidanud ekspertidele.

Muusika valdkonna töö on läbi arutatud 12. mail 2009 toimunud ümarlaulal.

Nimi	Organisatsioon	Osalemine ümarlaulal
Iren Lill	Eesti Muusikafestivalid	*
Kadri Lassmann	Eesti Muusikanõukogu, Eesti Interpreetide Liit	
Kalev Rattus	Eesti Autorite Ühing	
Mari Uueda	Eesti Fonogrammitootjate Ühing	
Urmas Ambur	Eesti Esitajate Liit	*
Evi Arujärv	Eesti Muusika Infokeskus	*
Anneli Unt	Eesti Filharmoonia Kammerkoor	
Helen Erastus	Pärnu Filharmoonia	
Signe Kiis	Eesti Muusikafestivalid	
Jaan-Eik Tulve	Eesti Muusikafestivalid	*
Juko-Mart Kõlar	Eesti Muusika Eksport	
Ly Valing	Tallinna Filharmoonia	
Kaie Kiilaspää	Tallinna Kultuuriväärtuste Amet	
Marika Koha	Eesti Rahvusraamatukogu	
Heli Kallasmaa	Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus	
Marje Tänav	Tallinna Muusikakeskkool	
Urvi Haasma	Eesti Muusikakoolide Liit	
Karen Alamets	Tallinna Ettevõtlusamet	
Piret Kallas	EAS Turismiarenduskeskus	
Margus Pärtlas	Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	
Anatoli Štšura	Narva Linna Sümfooniaorkester	
Irina Neudahhina	Narva Linnavalitsuse Kultuuriosakond	
EKI partneritest osalesid:		
Marko Lõhmus	Kultuuriministeerium	*
Andres Viia	Tallinna Ülikool	*
EKI töögrupist osalesid:		
Lia Lepane	Eesti Konjunktuuriinstituut	*
Evelin Ahermaa	Eesti Konjunktuuriinstituut	*

Muusika valdkonna ja muusikaga seotud tegevusalade koodid Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK 2008) järgi

- 18201 Salvestiste paljundus
- 32201 Muusikariistade tootmine
- 3319 Muude seadmete remont
- 46431 Elektriliste kodumasinade hulgimüük
- 4652 Elektroonika- ja telekommunikatsiooniseadmete ning nende osade hulgimüük
- 4743 Heli- ja videoseadmete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes
- 4754 Elektriliste kodumasinade jaemüük spetsialiseeritud kauplustes
- 47599 Muude mujal liigitamata kodutarvete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes
- 47631 Muusika- ja videosalvestiste jaemüük spetsialiseeritud kauplustes
- 59201 Helisalvestiste ja muusika kirjastamine
- 85521 Muusika- ja kunstikoolitus
- 90012 Kontsertide lavastamine ja esitamine, muusikaline loometegevus jms tegevus
- 90021 Lavakunsti abitegevused
- 90031 Kunstialane loometegevus
- 93299 Mujal liigitamata lõbustus- ja vaba aja tegevused
- 94995 Vaba aja veetmise, meelelahutuse ja kultuurilise tegevuse või huvialadega seotud ühendused ja huviklubid ning huviklubid

Kultuuriministeeriumi muusika valdkonna eelarve 2007. aastal

Finantseeritav asutus, kollektiiv, üritus	Summa, kr
Eraldised ja toetused	
1. Pärnu Linnaorkester	300 000
2. Narva Linnaorkester	300 000
3. Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA	3 972 242
4. Eesti Muusika Päevad	300 000
5. Pärnu D. Oistrahhi festival	1 600 000
6. NYVD Ensemble	1 800 000
7. Programm "Eraõiguslikud kontserdikorraldajad"	1 430 000
8. Programm "Eesti heliplaat rahvusvahelisel areenil"	350 000
9. Pärimumuusika- ja folkloorifestivalid	500 000
10. Eesti Muusika Infokeskus	1 000 000
11. Jazzkaar	500 000
12. Eesti Muusikafestivalid MTÜ	150 000
13. Rahvusvaheline E. Tubina Ühing	300 000
14. Euroopa Liidu Noorteorkester	100 000
15. Eesti-Soome laulupidu Poris	400 000
16. Toetus heliloomingu tellimiseks	1 500 000
17. Programm "Noortekoorid rahvusvahelisel areenil"	260 000
18. Piirkondlike koori- ja tantsurühmade juhtide mentorid maakonnas	1 000 000
19. Eesti Muusikanõukogu	250 000
20. Programm "Süvamuusika Eestis" (sh noorte muusikaprojektid)	2 420 000
21. Eesti Pärimumuusika Keskus	500 000
22. Programm "Eesti muusika rahvusvahelisel areenil"	1 743 752
23. Lepo Sumera Ühing	26 000
24. Programm "Süvamuusika- ja muusikaalaste trükiste väljaandmine"	1 000 000
25. Eesti Filharmoonia Kammerkoor	16 241 376
<i>sh omatulu</i>	4 126 900
26. Eesti Kontsert	88 007 839
<i>sh omatulu</i>	30 000 000
27. Eesti Riiklik Sümfooniaorkester (ERSO)	30 686 259
<i>sh omatulu</i>	2 000 000
28. Toetused loomeliitudele (Eesti Heliloojate Liit, Eesti Esitajate Liit, Eesti Interpretide Liit)	1 047 546
KOKKU eraldised ja toetused	157 685 014

Allikas: Kultuuriministeerium

Muusikaerialad ja lõpetanute arv kõrgkoolides, rakenduslikes kõrgkoolides ja Tallinna Muusikakeskkoolis

Kool, eriala, aadress	Lõpetajaid 2000-2004	Lõpetajaid 2005-2008	Lõpetajaid kokku
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia (EMTA)			
Tallinn 10143, Rävåla pst 16, www.ema.edu.ee/			
<u>Bakalaureuseõpe</u> : elektronmuusika, dirigeerimise, jazz-muusika, keelpilli, kirikumuusika, klaveri, klavessiini, kompositsiooni, koolimuusika (5 a), kooridireerimise, laulu, löökpilli, muusikateaduse, orel, puhkpilli, puhkpilliorkestri dirigeerimise, sümfooniaorkestri dirigeerimise eriala.			
<u>Magistriõpe</u> : interpretatsioonipedagoogika, kammeransambli eriala, kammerlaulu, keelpilli, klaveri, kompositsiooni, koolimuusika, kooridireerimise, laulu, löökpillide, muusikateaduse, ooperilaulu, orel, orkestridireerimise, puhkpilli, saateklassi eriala, kultuurikorraldus.			
<u>Doktoriõpe</u> : kompositsiooni, interpretatsiooni, muusika ja muusikateaduse eriala.			
	480 (lavakunstita)	417 (lavakunstita)	897 (2000-2008)
Tallinna Ülikool			
Tallinn 10133, Lai 13, www.tpu.ee			
<u>Bakalaureuseõpe</u> : muusika.			
<u>Magistriõpe</u> : muusikateadus.			
	44	42	86 (2000-2008)
Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia			
Viljandi 71004, Posti 1, www.kultuur.edu.ee			
<u>Muusika osakond</u> : kooli- ja kirikumuusika, klassikaline muusika, pärimusmuusika, pop- ja jazz-muusika, kultuurikorraldus.			
	30	59	89 (2000-2008) 94 (1999-2008)
H. Elleri nim Tartu Muusikakool (kutseharidus)			
Tartu 51003, Lossi 15, www.tmk.ee			
Akordioni-, keelpilli-, klaveri-, kompositsiooni ja muusikateooria-, koorijuhtimise-, laulu-, puhkpillide ja löökpillide-, rütmimuusika ning üldklaveri osakonnad.			
	111	70	181 (2000-2008) 1784 (1923-2008)
Tallinna G.Otsa nim Tallinna Muusikakool (kutseharidus)			
Tallinn 10146, Vabaduse väljak 4, www.otsakool.edu.ee			
Akordioni ja kandle-, pop-jazz-muusika-, koorijuhtimise-, klaveri-, keelpillide-, klassikalise laulu, muusikateooria-, puhk- ja löökpillide, üldklaveri osakonnad.			
	208	129	337 (2000-2008) 2631 (1947-2008)
Tallinna Muusikakeskkool (keskharidus)			
Tallinn 10920, Vabaduse pst 130, www.tmkk.edu.ee			
Klaveri, keelpilli, puhkpilli, muusikateooria ja koori, koorijuhtimise, muusikateooria ja kompositsiooni, kammeransambli ja üldklaveri osakonnad.			
	111	95	206 (2000-2008) üle 1000 (1961-2008)

Allikad: Haridus- ja Teadusministeerium, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia, Tallinna Muusikakeskkool, Eesti Muusikanõukogu, õppeasutuste koduleheküljed Internetis